

Το Ζαγόρι μας

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΕΤΟΣ ΚΕ' (25)
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 307
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
2003

ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΒΙΟΣ: ΡΑΨΩΔΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ

Είναι κάποιες στιγμές που νιώθει κανείς πολύ όμορφα· μια απ' αυτές, εκείνη στις 6 Νοέμβρη το απόγευμα, στην ιστορική παλιά Βουλή των Ελλήνων, τη γεμάτη από Ζαγορίσιους και φίλους του Ζαγοριού. Εκεί να μνημονεύεται και να υμνολογείται με σεμνότητα και σοττονοσε, χωρίς περιπούς φανφαρονισμούς, ο τόπος σου, η ιδιαίτερη μικρή σου πατρίδα, το παλιό Ζαγόρι.

Αυτό με αφορμή την έκδοση του φωτογραφικού λευκώματος «Ζαγορισίων Βίος», μνημειώδες έργο κάποιων παθιασμένων ορα-

Και δεν μας απομένει παρά μόνο η μνήμη. Γιατί, όπως σωστά λέει ο Κάρλο Φουέντες, «Στην εποχή μας μόνο η Μνήμη θα μας επιτρέψει να επιβιώσουμε».

Και μόνη ελπίδα, μια Αναλαμπή, όπως πάλι σωστά έκλεισε τη θαυμάσια ομιλία της η δική μας Ελευθερία Νικολαΐδη, απαντώντας στο ερώτημα: «Και σήμερα τι απομένει για το Ζαγόρι;» Μια Αναλαμπή που πρέπει να τη θρέψουν με τη φλόγα της αγάπης τους όλοι οι Ζαγορίσιοι με πρώτους τους... εκτός των τειχών, όπως και τότε. Μια

μαπιστών (με πρώτο τον ακούραστο Άγγελο Κίτσο), οι οποίοι πεισματικά συνεχίζουν και σήμερα την παράδοση προσφοράς των Ζαγορισίων στον τόπο τους, σε μια εποχή τόσο στεγνή από ιδανικά και οράματα.

Κι αισθάνεται κανείς ακόμα πιο όμορφα, όταν παίρνει το δημιούργημα στα χέρια του και ξεφυλλίζοντάς το, χάνεται στα σοκάκια της μνήμης και του ονείρου, παρασυρμένος από ένα σωρό ανάμεικτα συναισθήματα: Συναισθήματα θαυμασμού και (γιατί όχι) περηφάνιας από τη μια και από την άλλη, πίκρα θλίψη κι αγωνία για το άνυδρο σήμερα που αρνείσαι να το συνηθίσεις και να το αποδεχτείς σαν μια, νομοτελειακά, αναπόφευκτη κατάληξη. Κι ακόμα νοσταλγία. Βαθιά νοσταλγία, για ένα κόσμο που χάθηκε.

Αναλαμπή που για να είναι ζείδωρος θα πρέπει να βγαίνει απόφα από τα σπλάχνα της παράδοσης και της ιστορίας μας».

Σ' αυτή την αναλαμπή έργα σαν το νεότευκτο Λεύκωμα «Ζαγορισίων Βίος» αποτελούν εύφλεκτο προσάναμα.

Γιαυτό δεν πρέπει να λείπει από κανένα Ζαγορίσιο σπίτι, εικόνισμα ιστορικό, κρεμασμένο πορτρέτο, όπως εκείνα αγαπημένων προσώπων στους ονιάδες μας.

Βασίλης Τζιόβας

Σ.Σ.: Αναλυτικό ρεπορτάζ της εκδήλωσης στις εσωτερικές σελίδες. Το Λεύκωμα διατίθεται και στα Γραφεία μας (Σίνα 4).

Οι ιστορικές στιγμές του Χτες, αναθιώνουν με το κύλισμα του Χρόνου, στο Σήμερα.

Έτσι, η 28η Οκτωβρίου 1940-41, που γιορτάσαμε, ακόμα μια φορά, με ποικιλόμορφες εκδηλώσεις, παρελάσεις, με επίκαιρα τηλεοπτικά προγράμματα και καταγισμό ηχηρών λόγων, υπήρξε το «σουξέ» των τελευταίων ημερών του φετινού Οκτώβρη.

Το «αέρα...» με το οποίο τιτολοφόρω το παρόν κείμενό μου ήταν μια πολεμική ιαχή του Στρατού μας, που χαρακτηριστικά, εκφράζει την ατιόσφαιρα, το πνεύμα και τη σημασία του Ελληνο-Ιταλικού πολέμου 1940-41, που διαδραματίστηκε στην Ελληνο-Αλβανική, κυρίως, μεθόριο.

Ιδιαίτερα, μετά τις 11 Νοεμβρίου 1940, που άρχισε η αντεπίθεση του Στρατού μας και η απαισχυνη οπισθοχώρηση των Ιταλών, η κραυγή «**Αέρα**» ήταν ο προπομπός της προέλασής του, που με την πνοή του σκόρπιζε τον πανικό, την κατατρομοκράτηση και τον «ψυχολογικό δαίμονα» στους στρατιώτες του Ιταλικού Στρατού.

Μια ορμητική εξόρμηση με κραυγές ή άλλους θορύβους αλαλαγμού - ακόμα και σε κοινές καθημερινές αντιπαράθεσεις- με σκοπό την τρομοκράτηση του αντιπάλου, δημιουργεί προπόθεση και ατού για επιτυχές αποτέλεσμα.

Η «ιαχή» -από το ρήμα **ιάχω**- είναι λέξη της αρχαίας από την εποχή του Ομήρου (0.396 Ιλιάδας). Είχε κι αυτή την πορεία της στο πέρασμα των αιώνων, για να μεταμφιεστεί στη νεοελληνική των ημερών μας λέξη «**αέρα**», που στην εποποιία του 1940-41, ξεπέρασε τα Ελληνικά σύνορα. Ήταν ένας δυνατός άνεμος, ένας άγριος βοριάς, που λυγίζει τα κλαριά των δέντρων και παράσερνε τον Ιταλικό στρατό προς το γαλάζιο Ιόνιο.

Ο πόλεμος του 1840 είχε ένα «ψυχολογικό υπόβαθρο». Ο Δονκιχωτισμός και οι φανφαρονισμοί του Μουσσολίνι είχαν προστοιμάσει τον Ελληνικό Λαό, για τις προσωπικές του φιλοδοξίες. Η μεγαλομανία του τον απομάκρυνε από την πραγματικότητα, σε βαθμό που θεωρούσε «περίπατο» την προέλασή του στη χώρα μας. Επειτα ήταν και η αίγλη και η δόξα που είχε περιβληθεί ο Χίτλερ με τις σημαντικές του πολεμικές επιτυχίες.

Χαρακτηριστικό το λαϊκό τραγούδι της εποχής εκκίνησης των περισσότερων Μάτσα με τον τίτλο «Μπενίτο» (Μουσσολίνι).

Χρονογράφημα

«Αέρααα...»

Σταύρου Συκιώτη

«Ο Μπενίτο κάποια μέρα ζαλισμένος είδε όνειρο ο καημένος πως βρισκόταν στην Αθήνα σε μια φίνα λιμουζίνα. Μα σα ξύπνησε και ρίχνει ένα βλέμμα έπε: κρίμα να 'ναι ψέμα ένα τέτοιο μεγαλείο βρε παιδιά δεν είναι αστέιο.»

Ο «ψυχολογικός παράγοντας» αναμφίβολα παίζει σημαντικό ρόλο σε κάθε μας δραστηριότητα, πολύ δε περισσότερο σ' έναν πόλεμο. Ο Μουσσολίνι μεθυσμένος από τη μεγαλομανία

Μπενίτο: Ο κόσμος είναι δικός μου (κατά το L' état c' est moi).

του τον αγνόησε. Έτσι, торπιλλισε το πολεμικό μας «ΕΛΛΗ» ανήμερα της γορτής της Παναγίας, με τρόπο μπαμπέσικο.

Αναζητούσε μια αφορμή, μια αιτία για να δικαιολογήσει την προαπορισμένη απόφασή του να καταλάβει τη χώρα μας. Κι ήταν το πλέον αφυκολόγητο λάθος του, γιατί έπληξε καίρια το θρησκευτικό συναίσθημα του Ελληνικού Λαού και μάλιστα στο βαθμό λατρείας του, την Παναγιά, στον ιερό της χώρο την Τήνη. Αυτό συσπείρωσε τον Ελληνικό Λαό και γιγάντωνε την αγανάκτησή του. Είναι γνωστές οι εκ-

δηλώσεις που έγιναν, με την κήρυξη του πολέμου στην Αθήνα και σ' όλες τις γωνιές της χώρας, όπου εκφραζόταν ο ενθουσιασμός και η μασητικότητα όλων των Ελλήνων για τον «**υπέρ πάντων αγώνα**». Κι ήταν πράγματι επικός ο αγώνας, ήταν ο «πέλεκυς της δικαιοσύνης» για μια πράξη μικρόνη, ατιμωτική, μπαμπέσικη...

Ίδια η εικόνα και στα Γιάννινα. Ξέφρενος ο ενθουσιασμός, σωστό πανηγύρι, κι ως κατέφθαναν πρωί-πρωί οι πρώτοι τραυματίες από τις προφυλακές του μετώπου κι' ας πετούσαν αναγνωριστικά Ιταλικά αεροπλάνα στον ορίζοντα.

Για την ατιόσφαιρα αυτή, το πρωινό της 28ης Οκτωβρίου 40 έχω γράψει στο φύλλο 187/Οκτώβριος 1993 του «Ζαγοριού μας».

Ο άλλος ψυχολογικός παράγοντας που απέρρευσε από τη φιλοδοξία μεγαλομανία του Μουσσολίνι ήταν να προστοιμάσει αρνητικά τον Ιταλικό Στρατό για τον «περίπατό» του στην Ελλάδα. Υποτίμησαν τις δυνατότητες Αντίστασης του Ελληνικού Στρατού και Λαού και άρκεσαν μόνο 15 περίπου μέρες για να κάνει μεταβολή και να τρέχει προτροπώδη κυνηγημένος από το «**Ελληνικό τσαρούχι**».

Γι' αυτό, όταν έφθασαν «εν πομπή και παρατάξει» στο ηρωικό Καλλπάκι, διασκορπίστηκαν στις γύρω χωραφίες τανκς καο μοτοσικλέτες, που έκαναν... παρέλαση. Η οργανωμένη, στην περιοχή, άμυνα της VIII Μεραρχίας -που είχε όλον τον καιρό να το κάμει- τους αποδεκάτισε. Θρύλος είχε καταστεί η ευστοχία του Πυροβολικού μας, αναγνωρισμένη από τους ίδιους τους Ιταλούς. Με μια σχετική προσωπική μου μαρτυρία θα κλείσω το κείμενό μου τούτο.

Τον Οκτώβρη του '40 φοιτούσα στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία. Αρχές '41 στρατεύτηκα. Γι' αυτό έζησα τις στιγμές του πρωινού της 28ης/40

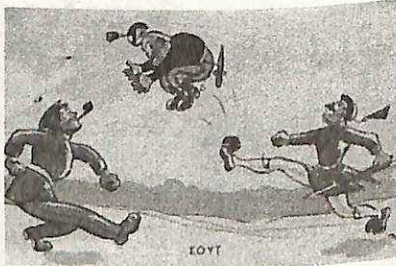

«Κατάληψη εχθρικών θέσεων. Αέρα». Εθνική Πινακοθήκη. Του Αλέξανδρου Αλεξανδράκη.

που γράφω παραπάνω. Έμενα στην οικογένεια του θείου μου Καθηγητή Ευάγγελου Πρίτσου. Με τον πόλεμο, ο Ε. Πρίτσος ήταν Διοικητής των Εμπέδων Ιωαννίνων, ως έφεδρος λοχαγός (Πολεμιστής της Μ. Ασίας).

Πολλές φορές βρισκόμουν κι' εγώ στα γραφεία των Εμπέδων, για γραφική δουλειά, που ήταν πολλή μεγάλη λόγω των συνεχώς διερχομένων στρατιωτικών τμημάτων.

Μετά τις 11 Νοεμβρίου που άρχισε η αντεπίθεση του Στρατού μας, πάντα συλλαμβάνονταν αιχμάλωτοι Ιταλοί στρατιώτες κι' Αξιωματικοί. Κάποιο βράδυ, επιστρέφοντας αργά στο σπίτι ο θείος μου, μας διηγήθηκε τι είχε συμβεί. Είχαν, τη μέρα εκείνη, φθάσει στα Έμπεδα αρκετοί αιχμάλωτοι Ιταλοί, στρατιώτες κι' Αξιωματικοί. Φυσικά, για λόγους «δοντολογίας» τους αξιωματικούς τους ανέβασαν στους χώρους των Γραφείων, για τη σχετική περιποίηση. Τότε, μας είπε ένας Ιταλός Αξιωματικός σηκώθηκε και ζήτησε να δει έναν Έλληνα Πυροβολητή. Είχαν τόσο εντυπωσιαστεί από την ευστοχία του Πυροβολικού μας. Ελέγγο μάλιστα, την εποχή εκείνη, πως βλήμα Πυροβολικού -από βάση στην περιοχή Σουδενών- έπεσε στο καζάνι σοσιαίτου των Ιταλών (!) που βρισκόταν σε λειτουργία, στα Δολιανά. Τόση ευστοχία!!

Εικόνα ζωής, εικόνα ευτυχίας που δυστυχώς κρατά τόσο λίγο! Γιατί τα χελιδόνια μας με τα πρώτα ρίγη βιάζονται να φύγουν για τα ζεστά μέρη, για τα καλοριφέρ και τις ανδύσεις και κυρίως τη σιγουριά του γιατρού. Τέτοιες πολυτέλειες δεν διαθέτει το Ζαγόρι. Ας περάσει ο χειμώνας κι ως του χρόνου έχει ο Θεός!

δεδιλά-δεδιλά αρχίζει να συνειδητοποιείται στην Αρίστη, την εμφάνιση δηλ. μιας καινούργιας γενιάς, κάποιου καινούριου κόσμου που σε αργό βάβαιο ρυθμό, αντικαθιστά τον υπερήλικα που προοδευτικά... ταξιδεύει. Άλλωστε το πολυπρόσωπον της οικογένειας Ζαχαράκη ήταν, από παλιά, γνώριμά της. Η παράδοση διαωρίζεται...

Χαράλαμπε, ήσουν για όλους μας, που παραβρεθήκαμε στη βάπτισή σου, μια ευχάριστη νότα στην καθημερινότητά μας και μια αισιόδοξη σκέψη για τη ζωή αυτής της περιοχής. Σου ευχόμαστε, από καρδιάς, να ζήσεις πάντα γερός και να προκόψεις. Στους γονείς σου, κι από μένα και το «Ζαγόρι μας» να σε καμαρώνουν και να χαίρονται τη Χαρά-λαμ(πος)ψη σου.

Σημ: Λόγω πληθώρας ύλης το παραπάνω κείμενο δεν καταχωρήθηκε στο φύλλο του Οκτωβρίου.

Τα χελιδόνια του Ζαγοριού

Τα χελιδόνια έρχονται την Άνοιξη και φεύγουν το φθινόπωρο. Είναι φυσικός νόμος. Υπάρχει όμως κι η εξαιρέση. Τα χελιδόνια στο Ζαγόρι έρχονται τον Ιούλιο και φεύγουν καθώς ξεψυχάει ο Αύγουστος.

Δυό μήνες το πολύ, κρατά το ταξίδι των αποδημητικών μας στα χωριά μας.

Τι να πρωτοκάνουν σε δυο μήνες; Να χτίσουν φωλιά, να βάλουν μούστορα, και που να τον βρεις, με το κερύ τον ψάχνεις, έστω και Αλβανό, να πιάσουν καμιά σταλαξιά να φιαδέουν κανέ-λι.

Ελένης Οικονομίδου-Δουβλή

να μερεμέτι αν δεν χρειάζεται μεγάλο «χαντάς» δηλαδή γύρισμα (σκεπή) ή μάλα (τοίχος), να αερίσουν τα ρούχα απ' τις μεσάνυχτες και τις κασέλες, να βουρτσίσουν τα πατώματα να ξεχορταριάσουν τις πόρτες;

Και τα χρόνια βραβαίνουν το κορμί, και τα χέρια ξεμαθαν κι απ' τη σκούπα ακόμα. Κι αν δεν είναι και νιρό άλλο χαλ'!

Ύστερα είναι κι η κ'βέντα, για χασομέρια, απαραίτητη όμως για να βρεις τη σειρά ενός χρόνου που πέρασε, όλα τα νέα, χαρές, λύπες, προξενιά κοσμοπολιά. Στη συνήθεια οι βιζ'δεις, οι συγγενείς, οι φίλοι οι καφέδες βάλε και τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις των συλλόγων αξιόλογες και μη, και χρόνια τα πανηγύρια. Με τον ερχομό των χελιδονιών μας ανοίγουν οι βαριές οξέωπορτες, φέγγουν τα παραθύρια ως τα μεσάνυχτα, οι φούρνοι και κάπου κάπου και «καναες» γάστρος μοσχοβολούν απ' τις πίτες, ... τραγούδι οι τηλεοράσεις, παιδιά κυνηγιούνται στα σοκάκια κι άλλοι κλαίνε στις ποδιές των γιαγιάδων, μυρωδιές από σουβλάκια τοικνίζουν τον αέρα.

Στα μεσοχώρια ο πλατάνος καταπράσινος αγάλλεται, χαρίζοντάς τρισυτοιχημένους τον πλατύφυλλο ίσκιο του επί δικαίων και αδικών επό ημεδαπώς κι αλλοδαπών.

Εικόνα ζωής, εικόνα ευτυχίας που δυστυχώς κρατά τόσο λίγο! Γιατί τα χελιδόνια μας με τα πρώτα ρίγη βιάζονται να φύγουν για τα ζεστά μέρη, για τα καλοριφέρ και τις ανδύσεις και κυρίως τη σιγουριά του γιατρού. Τέτοιες πολυτέλειες δεν διαθέτει το Ζαγόρι. Ας περάσει ο χειμώνας κι ως του χρόνου έχει ο Θεός!

Λυπημένα τοιμάζουν τις βαλίτσες τους. Πότε κιάλας κύλησε ο καιρός! Πότε εσκάσανε οι διώχνες!

«Στο χαλό χελιδονάκια στο χαλό! Του χρόνου να μας ξαναέρθε. Οι φωνιές σας θα σας περιμένουν» έλεγαν εκείνα τα παλιά αναγνωστικά.

Στο χαλό.

Τα «ξεχωρίσματα»

Τι μου 'ρθε σήμερα πουρνό πουρνό και θμήθηκα τα «ξεχωρίσματα»...

Θέλεις το μελαγχολικό φθινόπωρο που μήπε για τα καλά, θέλεις η γειτόνισσα μου π' αποχαιρέταγε τον εγγονό της κι είδα, έκοψε ένα κλαράκι και το 'βαλε στην πόρτα της... Ομήθηκα τα θκά μ' τα Ξεχωρίσματα, τ' θκά μ' τ' μάνα, όταν το 1961, παιδί αμούστακο ακόμα, αποφάσισα να ξενιτευτώ.

Εδώ θα κάνω μια παρένθεση: Ανέκαθεν οι Ηπειρώτες ταξίδευαν, άλλοι στο εσωτερικό, άλλοι στο εξωτερικό. Το άγανο έδαφος και η φτώχεια τους ανάγκαζαν να ταξιδευτούν. Όπως όλα τα χωριά του Ζαγοριού, έτσι και το δικό μου, τα Πάνω Σουδενά, δεν είχε προοπτική για να ζήσει ένας νέος. Η μόνη απασχόληση ήταν η γεωργία και η κτηνοτροφία. Έτσι οι νέοι φεύγαν στην Ξενιτιά. Παλιά ξενιτεύονταν στη Ρουμανία (στη Βλαχιά), τη Σερβία και σ' άλλα βαλκανικά κράτη, αργότερα στην Αίγυπτο και την Αμερική και μετά τον Εμφύλιο στην Αυστραλία, το Βέλγιο, τη Γερμανία. Γι' αυτό και τόσα πολλά τραγούδια μας μιλούν για Ξενιτιά, για χωρισμό και πίκρα, προέκταση των θρήνων που συναντάμε στον Όμηρο και στους αρχαίους τραγικούς. Η Ξενιτιά στάθηκε ο αχόρταγος Μινώταυρος που άρπαζε από τις αγκαλιές των μενανάδων και των συζύγων τα παιδιά και τους άντρες τους. Πικρός ο χωρισμός, πικρότερος κι από το θάνατο, όπως λέει και το δημοτικό μας τραγούδι:

«Παρηγοριά έχει ο θάνατος, παρηγοριά κι ο χάρος. Ο ζωντανός ο χωρισμός παρηγοριά δεν έχει. Χωρίζεις μάνα και παιδί, γυναικες απ' τους άντρες, Φεύγουν παιδιά αμούστακα κι έρχονται γερασμένα.»

Η μετανάστευση τον παλιό καιρό γινόταν στο εξωτερικό με πολλή δυσκολία, με τα караβάνια. Ποιος δεν έχει ακουστά τα караβάνια του Ρόβα και ποιος από εμάς δεν έχει ακούσει το γνωστό τραγούδι. Το караβάνι αυτό ξεκινούσε το Σεπτέμβριο μήνα για τη Βλαχιά από τον Αη-Θανάση της Ντοβράς, με 70 έως 80 άτομα, κι επέστρεφε την Άνοιξη με άλλους που γύριζαν στα χωριά τους. Η πορεία διαρκούσε, αν δεν κάνω λάθος, 45 με 50 ημέρες, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Μ' αυτά τα λίγα λόγια κλείνω την παρένθεση.

Όταν πήρα την απόφαση να φύγω, ήταν θυμάμαι κατά τα μέσα Νοεμβρίου. Η μάνα μου με ρωτούσε, με την κρυφή ελπίδα μήπως μετανιώσω: «Πότι θα φύγεις, μάτια;» Κι εγώ της απαντούσα αόριστα: «Σε λίγες μέρες».

Όταν όμως είδε τις αδερφές μου να ετοιμάζουν τη βαλίτσα μου, κατάλαβε πως θα 'φευγα. Και για μένα ήταν βαρύς ο χωρισμός, αλλά έκανα πέτρα την καρδιά και φαινόμουν ήρεμος, ώπου μια μέρα τη βρήκα να κλαίει και να καταριέται την Ξενιτιά.

– Μην κίν'ς έτσι μάνα. Ένα με δύο χρόνια θα κάτσω. Θα Ξαναγορίσω.

– Παρηγοριά στον άρρουστο, ώπου να βγει η ψυχή του. Η Ξενιτιά είνι πλανεύτρα, μάτια...

Αχ, μάνα! Πόσο δικό είχες! Μάτι για δύο, έκαστα σαράντα δύο...

Ήρθε η μέρα που θα 'φευγα μαζί με δυο ακόμα χωριανούς μου, το Λεωνίδα Κατσιώπη και το Γιάννη Κατσαβρία. Κατεβήκαμε στη Νιάκα, στη στάση του Λεωφορείου. Όταν κόντευε να φτάσει το λεωφορείο, πρώτη η καημένη η μάνα μου, που ως εκείνη τη στιγμή ήταν αμίλητη, μου λέει ,ε παράπονο: «Έλα μάτια, ήρθ' η ώρα τ' Ξιχουρισμού. Τι-πούτα δεν έχου να σ' δώκου, μοναχά τ'ν ευχή μ'. Η Παναγιά μαζί σ', να σι φ'λάει ικεί π' θα πας στα Ξένα. Να μη μας αστουχήσεις! Ιγώ κι σι αδερφές σ' σένα Ξοχουμι.»

Τότε ξέσπασε σε λυγμούς, καθώς κι οι αδερφές μου. Το ίδιο συνέβαινε πιο πέρα με τους άλλους χωριανούς μου. Ο ένας μάλιστα ήταν παντρεμένος με παιδιά. Γι' αυτόν ήταν πιο βαρύς ο χωρισμός. Όπου να φτάσει το λεωφορείο στον Αη-Νικόλα, η μάνα μου και οι συγγενείς των άλλων, αφού έκαναν το σταυρό τους στο μοναστήρι της Βαγγελίστριας για να μας φυλάει, έκοψαν λίγα κλαδιά από το μεγάλο πουρνάρι, να τα βάλουν στην εξώπορτα

του σπιτιού. Εθίμο από παλιά, να γυρίσει ο Ξενιτεμένος, να μην το πλανέψει η Ξενιτιά. Τραγικές οι στιγμές του αποχωρισμού! Όποιος δεν τις έζησε, δεν μπορεί να τις καταλάβει.

Άλλα «ξεχωρίσματα» που έμειναν χαραγμένα στη μνήμη μου ήταν τη δεκαετία του 1970, σ' ένα πανηγύρι το Δεκαπενταύγουστο στο Τσεπέλοβο. Το τρίτο βράδι γλεντούσαμε με τα Τακούτσια, μέχρι τις 10 το πρωί. Τα χαράματα οι νοικοκυρές έβγαζαν τα γίδα και λέγανε: «Ουί κακή τ'ς καταρρουλή! Ακόμα γλιντούν;»

Ήμασταν 20 άτομα περίπου, όλοι στα κέφια και τα βιολιά έπαιζαν τραγούδια της τάβλας. Εγώ σε δυο μέρες θα 'φευγα. Ο Κώτσιος με ρώτησε:

Του Δημητρίου Αθ. Τσουμάνη

– Πότι φεύγ'ς Μήτσιου μ';
– Μεθαύριο.
– Ξέρου τι θα σι φκιάκου ισένα! Δε θέλου να μ' παραγγείλ'ς. Τελευταίον θα σ' αφήκου.

Αφού τέλειωσαν με τους άλλους, λέει ο Κώτσιος: «Τώρα θα φκιάκουμι ένα για τουν Μήτσιου π' θα φύγει μεθαύριο κι θα τιλειώσομι. Πάμε Γόρη μ' τα «Ξεχωρίσματα»!

(Εδώ δεν γράφω όλους τους στίχους του τραγουδιού, γιατί θα χρειαστεί ολόκληρησελίδα. Θα περιοριστώ μόνο στους 5 πρώτους στίχους.)

Άρχισε πρώτος ο Ζιούλης:

Τώρα στα ξεχωρίσματα, λάτε να φιληθούμε, γιατί 'έχουμε και θάνατο, ποιος ξερ' γιε μου κι ανταμωθούμε.

Και συνεχίζει ο Κώτσιος:

Όρα καλή σου Μήτσιο μου και να καλοστρατίσεις. Του χρόνου να 'μαστε καλά, να 'ρθεις και να γλεντήσεις.

Και μετά ο Γρηγόρης Καψάλης, ο μεγάλος αυτός κλαρινίστας και τραγουδιστής, δακρυσιμένος κι αυτός, γιατί είχε αδερφό στην Ξενιτιά:

Σας στέλνω χαϊρετίσματα, 'πο δω απ' την πατρίδα, αδέρφια Ξενιτεμένα μας, που 'στε στη Γερμανία.

Και πάλι ο Ζιούλης:

Στην Ξενιτιά που βρισκομαι, θαρείς δεν σε θυμάμαι. Τα δάκρυα προσκέφαλο τα βάζω και κοιμάμαι.

Κι ο Κώτσιος:

Τα πλούτ' είναι σάρακας κι η φτώχεια είναι γλέντι. Δοκίμασέ τα και τα δυο κι έλα κουβέντιασέ με.

Πώς μπορούσες να μη δακρύσεις μ' αυτό το τραγούδι, όταν μάλιστα ήταν τραγουδισμένο από τα Τακούτσια; Χαϊρετηθήκαμε όλοι κι ευχηθήκαμε και του χρόνου να ανταμώσομε και πάλι με το χαλό.

Όσο σφιχτός κι αν είναι ο Ηπειρώτης, όταν πει και δυο ποτηράκια παραπάνω και έχει κλάρινο τον ασυναγώνιστο Γρηγόρη Καψάλη, δε λογαριάζει τίποτα. Πόσοι Ξενιτεμένοι, που έπαιρναν την αδειά τους το χειμώνα κι επέστρεφαν στη δουλειά τους μέσω Θεσσαλονίκης, δεν περνούσαν με τρεις ώρες που είχαν στη διάθεσή τους, ώπου να 'ρθει το τρένο, από το χορευτικό κέντρο «Ψάθα», που διατηρούσε ο Τσπελοβίτης Γιώργος Γιαννάκος, να ακούσουν και να χορέψουν με τα βιολιά μας, τα Τακούτσια, και πρώτου φύγουν να τους παίξουν, τι άλλο;

Τα «ΞΕΧΩΡΙΣΜΑΤΑ»

Δημήτριος Αθ. Τσουμάνης

Καρδαμίτσια Ιωαννίνων

ΣΝ' APPENTA

Μου αρέσει η φύση, γιατί εκεί μονάχα ακροάζεται κανείς, τον ψίθυρο και τους ανασασμούς της ένθειας σιωπής.

Φωκίων Καψάλης

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Νοέμβριος

Ο Νοέμβριος ή όπως παλαιά τον έλεγαν «ου Αντριάς» (από τη γιορτή του Αγίου Ανδρέου, του οποίου τη μνήμη του εορτάζει η εκκλησία μας στις 30 Νοεμβρίου). Είναι ένας μήνας άστατος και διπρόσωπος.

Ο Νοέμβριος πράγματι έχει δύο όψεις. Μπορεί να έχει τις καλύτερες λιακάδες του χρόνου ή να είναι ο πλέον κατσούφης μήνας. Από τη μία με τον ωραίο καιρό, κάνει τον άνθρωπο, αλλά και όλα τα έμβια όντα να χαίρονται, ν' αγάλλονται μπορώ να πω, αφού παρά το προχωρημένο του φθινοπώρου, ο καιρός συνεχίζει να είναι ο καλύτερος του χρόνου. Σε προκαλεί και σε υποχρεώνει με το ζόρι να βγεις έξω στη φύση ν' απολαύσεις τον καταγάλανο ουρανό, τον λαμπερό ήλιο - που δεν καίει όπως τους ζεστούς μήνες- και τη υπέροχη ομορφιά της φύσης, ιδιαίτερα δε τη μεγάλη ποικιλία των χρωμάτων των φύλλων των δένδρων.

Κι από την άλλη, πυκνή άντρα και μαύρα σύννεφα να γίνονται ένα. Η μέρα να μοιάζει τη νύχτα. Να βρέχει ασταμάτητα, να χιονίζει, οπωσδήποτε στις κορφές των βουνών και πολλές φορές το χιόνι να κατεβαίνει χαμηλότερα και χαμηλά, κάποτε μάλιστα να φθάνει και μέχρι «τ' ακόνια» δηλαδή μέχρι το ποτάμι, στις φαγωμένες, τροχισμένες, ακονισμένες από το νερό πέτρες. Να έχει διαπερατικό κρύο και πολλή υγρασία που αναγκάζει τον μεν άνθρωπο να κλείνεται στο σπίτι του και ν' ανάβει όλες τις φωτιές για να «πρωθεί» (να ζεσταθεί), τα δε ζώα να τρυπώνουν στις μισοτιριές. Είναι κομμάτι δύσκολο, να προσαρμοσθεί ο οργανισμός στην απότομη αλλαγή του καιρού, από τους συν βαθμούς να φθάνει στους πλην.

Ο Νοέμβριος είναι ο ενδέκατος μήνας του ισχύοντος σήμερα πολιτικού ημερολογίου, προέρχεται από τη λατινική λέξη Novem (ένατος), γιατί το ρωμαϊκό ημερολόγιο άρχιζε από τον Μάρτιο. Αντιστοιχεί δε, κατά το ήμισυ με τον Πυαναγιώνα και κατά το άλλο ήμισυ με τον Μαιμακτιρώνα του Αττικού Ημερολογίου. Οι Εβραίοι ονόμαζαν τον Νοέμβριο Τιαρί ή Εναθμί οι δε Αιγύπτιοι Αθωρί.

Οι άνθρωποι της υπαίθρου, εκείνα τα χρόνια, προσπαθούσαν τις καλές μέρες να τις εκμεταλλευτούν όσο μπορούσαν, γιατί γνωρίζανε πολύ καλά τι τους επιφύλασσε ο καιρός με χαρτί τον Νοέμβριο. Ο Δεκέμβριος δεν χαρακτηρίζεται είναι ανάληγος, ακόμη και να έχει κάποιες μέρες καλοκαιρία, είναι τόσο μικρές, που όσο να βγούμε έξω νυχτώνει. Το γνωρίζουν καλά, γι' αυτό λένε, «μπρος πίσω του Χριστού η καρδιά του χειμωνιού».

Ξεκινάνε ναυρίς, μπορούν να πω τρέχοντες, να πάνε πίσω απ' τον Αι-Τρύφωνα, στον κείθε λάκο, στον τοίχο, στ' Παπαζήση, στα μέρη δηλαδή που η κοινωνία επιτρέπει, να κόψουν ξύλα, τα λεγόμενα «φουρνίτ'κα». Ένα φόρτωμα και ζαλικά τις περισσότερες φορές την ημέρα- δεύτερο δρομολόγιο δεν τους επέτρεπε ο χρόνος.

Επρεπε να έχουν εκτός από τα απαραίτητα τρόφιμα και άφθονα ξύλα, γιατί, όπως είπαμε, ο χειμώνας στο Πάπιγκο είναι βαρύς. Η αμέλεια και η βραδύτης, δεν συγχωρούνται. Εξάλλου οι ίδιοι λένε, «ο καλός ο νοικοκύρης του χειμώνα χαιρέται».

Αυτή τη χαρά σήμερα με τις πάμπολλες ανέσεις είναι κομμάτι δυσνόγητη βλέπετε ότι και τότε οι άνθρω-

ποι με τα λίγα και πρωτογενή αγαθά, τη χαρά και την ευτυχία επιδιώκων. Αλήθεια, πότε οι άνθρωποι ήσαν ευτυχέστεροι;

Η θα περιποιούνται (θα ανασκίρουν) τους κήπους, τα χωράφια, τ' αμπέλια.

Συν το καθημερινό βγάλισμο και συμμαζώνω των ζώων. Χωρίς να το καταλάβουν η μέρα περνάει γρήγορα.

Τον Νοέμβριο η εκκλησία μας εορτάζει, στις οκτώ τους ταξιάρχες, μάλιστα ο πέρα μαχαλάς, δηλαδή η μικρά Συνοικία Παπικού, έχει πολυούχους τους ταξιάρχες.

Στις δεκαπέντε αρχίζει η παρακοστή, το σαρανταήμερο. Παλιότερα κρατούσαν τις νηστείες, δεν πάθιαν τίποτε, δεν αρρώσταιναν, μάλλον

Το Ιωάννου Γ. Παπαϊωάννου

εμείς σήμερα με τα πολλά αγαθά που απολαμβάνουμε, αρρωσταίνουμε.

Στις είκοσι μία τα Εισόδια της Θεοτόκου. Στις είκοσι πέντε της Αγίας Αικατερίνης. Και στις τριάντα του Αγίου Ανδρέου ή τ' Αιντριάς.

Τη μέρα αυτή όλοι βράζουνε και τρώνε «μπόλια». Είναι ο πληθυντικός της λέξεως μπόλι=εμβόλιο, δηλαδή νεότευκτο, καινούργιο. Είναι τα «πυανένγια» των αρχαίων.*

Συνήθεια είχαν οι άνθρωποι τότε, τον μήνα Πυαναγιώνα, δηλαδή τον Νοέμβριο, να βράζονε λίγα κι απ' όλα τα δικά τους αγαθά που παρήγαγαν τον χρόνο, όπως σιτάρι, καλαμπόκι και όλα τα άλλα όσπρια, τα καλύτερα και τα προσέφεραν στους θεούς για να τους ευχαριστήσουν και να τους εξευμενίσουν. Αυτό το έθιμο το κράτησαν οι άνθρωποι και μετά την επικράτηση του χριστιανισμού.

Στο Πάπιγκο, όπως και σ' όλα τα χωριά του Ζαγοριού ιδώς και παντού, η κάθε οικογένεια τ' Αιντριάς πήγαινε στην εκκλησία ένα πιάτο, μπόλια, περιποιημένα με καρύδια, ζάχαρη και κανέλλα για να τα διαβάσει ο ιερέας.

Επίσης τη μέρα αυτή, η κάθε οικογένεια προσέφερε «μπόλια» σ' όλους τους νηστικούς και σ' όσους δεν είχαν τη δυνατότητα να τα φιάσουν μόνοι τους.

Εξιστορώντας τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας, όσο μπορώ να θυμηθώ, γιατί περάσανε περισσότερα από 50 χρόνια, απο τότε που άνθρωποι της υπαίθρου όχι μόνον έπαυσαν ν' ακολουθούνται με όλα αυτά τα έθιμα, αλλά εγκατέλειψαν ανεπιτροπείτα και τα σπία τους, τις εστίες τους κι αποκόπηκαν εντελώς από το παρελθόν, τις ρίζες τους διερωτώμαι και ρωτώ ξανά: Η υποτιθέμενη πολυσυζητημένη και πολυπόθητη ευτυχία, πότε ήταν ανάμεσα στους ανθρώπους, τότε με τα λιγάκι μετρημένα αγαθά ή σήμερα με τα πολλά και αναρίθμητα;

Ο άνθρωπος πότε ζούσε φυσιολογικά, τότε που έβαζε στο μυαλό του λίγα και συγκεκριμένα σχέδια στο μυαλό του ή σήμερα που το γέμιζε με παμπόλλα δικά του και ξένα, «ων ουκ έστιν αριθμός» που καλπάζοντας και ασθμαίνοντας πασχίζει εις μάτην να τα πραγματοποιήσει;

* Για περισσότερες πληροφορίες βλ. το βιβλίο μου «ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ» τόμ. Α', σελ. 211, Γ' εκδόσεις.

Τ' Αϊ -Θανασιού

«Τ' Αϊ-Γεωργίου και τ' Αντωνιού είναι η καρδιά του Χειμωνιού», έλεγε η πεθερά μου. Κι εννούσε τον Αϊ-Γιώργη το Γιαννιώτη, το φουστανελλά που γιόρταζε στις 17 Γενάρη. Εγώ τότε δεν μπορούσα να καταλάβω. Μεγαλωμένη στην Άρτα που την υγρασία και το κρύο του Δεκέμβρη, την αγριάδα του φουσκωμένου Αράχθου τη βρεγμένη γη, τη γλύκαινε η παρουσία των χρυσών πορτοκαλιών, και επειδή ήξερα πως εκεί το Γενάρη ανήρθε η αμυγδαλιά, δεν μπορούσα να νιώσω πως ήταν δυνατόν η καρδιά του χειμώνα να βρίσκεται στις περίφημες λιακάδες και τις καθαρίες νύχτες τις γενναριάτικες. Όμως, εκείνη μίλούσε με την πείρα των τόσων χρόνων που έζησε, κι είχε δίκαιο. Πρόδεχε δε ιδιαίτερα αυτές τις ημέρες γιατί είχε γιορτή και στο χωριό που ζούσε, για ν' αστράψει πεντακάθαρο το μεγάλο σπίτι, έπρεπε μέρες να καλλωπιζόταν.

Ήταν που με τις χριστουγεννιάτικες γιορτές, με το μέσο-έξω των παιδιών (μεγάλες οι οικογένειες που το καινούριον) είχε λερώσει, κι έπρεπε από 'ξαρχής να σιαστεί για τ' Αϊ Θανασιού. Οι «Νοντάδες» έτοιμοι με τα Αλεξανδρινά κρεβάτια και τους σελέδες και τις κρεβατοστρώσεις τις πλουμιστές. Οι μεγάλοι καθρέφτες με τις κεντητές κορνίζες ολοκάθαροι οι «κασέλες» άλλες κάρινες κι άλλες παλιές καρφωτές, προίκες της κάθε μιας από τις γυναίκες της οικογένειας καθώς είχαν μεταφερθεί από τα πατρικά τους. Η κρεβάτια στολιωμένα και μετα ολοκέντητα στρωσίδια στρωμένους ο μεγάλοι καναπές, γύρω βρετανίανους καρέκλες με λεπτή ψάθα και τραπεζάκια, κονσόλες φερμένα από την ξενιτιά. Στα «μαντζάτα» τα «μπιζίρια» μοσχοβολούσαν. Τα Μπάσια με βυσιένες φλοκωτές, βελέντζες, και γύρω τα μεγάλα κάδρα των γερόντων, και οι φωτογραφίες εκείνων που 'λειπαν στα ξένα. Στη μεγάλη σάλα, η άσπρη πλάκα τόσο τριμένη που γλιστρούσε από το σπαούνι και τα υπόγεια, τα μαγαζιά όπως τα 'λεγαν «βουγγούσαν» φορτωμένα χίλια καλά με βάση και τα κρασί που 'φτιανε η ίδια η φαιμελιά από τη γη της, τ' αμπέλια και τα χωράφια της. Οι κουζίνες τρεις στη σειρά, σερμιπετωμένες, ο φούρνος έτοιμος για να φτιάξει το ψητό. Πάνω από την πιο μεγάλη, κι από τη στέρνα τα δύο «κιάσκια». Δυο χαριτωμένα δωμάτια, χαμογελαστά με ανοιχτά παράθυρα αγνάτευαν τον ήλιο. Η μεγάλη αυλή, σκουπισμένη και στα τοιχάρια στοιβιένες ξύλα και πουρνάρια. Ολα έτοιμα να δεχθούν τους επισκέπτες. Μπορεί να πέρασαν γιορτές, μέρες καλές, που τις γιόρτασαν χριστιανικά, με τώρα άλλαζε

το πράγμα. Τώρα γιόρταζε ο Νάσιος. Πρώτο παιδί, χαιδεμένο, ανάμεσα σε δυο παπούδες που το λάτρευαν κι ο ένας τον περιμενε να μεγαλώσει να του παραδώσει τα γνία του σπιτιού κι ο άλλος να τον κάμει διάδοχο στην επιστήμη του, σ' έναν πατέρα που τον ονειρευόταν από τα ξένα όπου έμενε, και μια μάνα που έλιωνε στο άκουσμα της φωνής του... Και η πεθερά μου συνεχισε.

Από μέρες κοπέλα άρχιζε τις ιδιαίτερες ετοιμασίες. Είχαμε πάντα «χουσεμκάρηδες» και γυναίκες που μας βοηθούσαν στη δουλειά, μα για τη γιορτή του παιδιού ήθελα όλα να περάσουν από τα χέρια μου. Από το λεύκαμα των ρούχων, το καλοσιδέρωμα, το σιγύρισμα του σπιτιού ως το ζύμωμα του πρόσφορου που θα διαβαζόταν στην εκκλησία και στο σπίτι. Από την παραμονή το βράδυ ήταν να καλλωπιζόταν.

Της Ερμηνείας Φωτιάδου

όλα έτοιμα. Χαράματα κάπνιζαν τα τζάκια κι ο ασημένιος δίσκος με το δισκόπανο τριγυρισμένο με δαντέλα λεπτή, πλεγμένη από τα χέρια μου ήταν ακουμπισμένος στο τραπέζι. Το φιρφιρί χιονάτο καλοδεμένο γλυκό και τα ποτήρια κρυστάλλινα, τα κουταλάκια ασημένια με τ' αρχικά του πεθερού περιμεναν τους επισκέπτες. Από βραδύς είχα ανάψει τα καντήλια στην Άγια Σωτήρα απέναντι και το πρωί ύστερα από την απόλυση πρώτος ερχόταν ο παπάς να σηκώσει το ύψωμα, ύστερα οι προσετοι άνδρες και γυναίκες και τους δεχόταν ο παππούς που καθισμένος παραστάς κάπνιζε την πίπα του. Ρακι στους άνδρες, γλυκόπιστο βυσί στις γυναίκες και καφέ σε λεπτά πορσελιάνικα φλυτζάνια, γνήσιο μοσχοβολιστό που ερχόταν από τον τόπο της καταγωγής σταλμένο από τη γιορτή του πατέρα για τη γιορτή του γιου. Το μεσημέρι τραπέζι στους συγγενείς. Το σφαχτό είχε γίνει στο φούρνο νοστιμότατο και η ζαγορία πίτα ξεχειλίζε βούτυρο μρωδάτο. Κρασί σπιτικό κι ευχές. - Να σου ζήσει Μήτσαίνα και να τους καλοδεχτείς όλους από τα ξένα. Τρέμοντας, ευχαριστούσα κοπέλα μου, γιατί εκείνη τη χρονιά μου 'λειπαν κι οι τρεις αυτή τη μέρα, που λαχτάρα κι απαντοχή τους είχα τον άντρα που 'λειπε χρόνια, και τα παιδιά που σαν μεγάλωσαν πέταξαν κι αυτά σαν πουλιά... Ξημερώνει τ' Αϊ-Θανασιού κι έτσι μου 'ρθε στο νου η καλή μάνα του συντρόφου μου. Έχουν περάσει χρόνια απ' όταν χάθηκε, όμως κάθε χρόνο αυτή τη μέρα λέω και για εκείνη σαν ξημερώνει τ' Αϊ-Θανασιού. «Χρόνια πολλά Νάσιο». Αισθάνομαι πως με ακούει. Ίσως.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ Κ.ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ - Π. ΜΟΥΣΤΑΚΑΚΗΣ Ο.Ε.

Σ.Χ.Α.Π.Ε.Θ. (ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ-ΑΘΗΝΩΝ)
 ΤΗΛ/ΦΑΧ: 26510.44112, ΚΙΝ.: 6972.876.723, 6972.872.133

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ένα ιστορικό στοιχείο από το προσωπικό αρχείο του κ. Γ. Γαλκαβούκη από το Καπέσοβο, έφτασε προ καιρού στα γραφεία του περιοδικού μας και επειδή αναφέρεται σε ζητήματα δασκάλων ανέλαβα, με την ιδιότητα του συνταξιούχου δασκάλου, να κάνω ένα μικρό σχόλιο. Ακόμα, γιατί από το Ζαγόρι προέρχονταν τον περασμένο αιώνα ένας μεγάλος αριθμός δασκάλων, που αναδείχθηκαν τόσο στο διδακτικό και παιδαγωγικό τους έργο αλλά και σαν συνδικαλιστές με την ανάδειξη στελεχών στα ανώτατα συνδικαλιστικά όργανα του Διδασκαλικού Κλάδου τιμώντας επάξια το όνομα του Ηπειρώτη δασκάλου.

Το εν λόγω ιστορικό στοιχείο είναι ένα καταστατικό του Ηπειρωτικού Διδασκαλικού Συνδέσμου, του πρώτου συλλογικού οργάνου, των διδασκάλων μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου και φέρει την ημερομηνία 12 Αυγούστου 1913, πριν ακριβώς ενενήντα χρόνια από σήμερα.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Αποτελείται από είκοσι σελίδες και περιλαμβάνει δύο μέρη. Το πρώτο -στα 37 άρθρα του- αναφέρεται στην ίδρυση του Συνδέσμου τους σκοπούς αυτού και τις υποχρεώσεις των μελών του καθώς και μερικά άλλα διαδικαστικά θέματα. Το δεύτερο μέρος αποτελεί

Από τις δραστηριότητες των Ηπειρωτών δασκάλων Πριν ενενήντα χρόνια

παράρτημα του καταστατικού, που αναφέρεται στη λειτουργία γεωργικού τμήματος του Συνδέσμου.

Αναλυτικότερα βλέπουμε: **Άρθρο 1ον «Ιδρύεται Συνδέσμος των εν Ηπείρω Ελλήνων διδασκάλων αμφοτέρων των φύλων εν Ιωαννίνους και έχων εξαρτήματα τας κατά τόπους μητροπολιτικούς έδρας Πρέβεζαν, Αργυρόκαστρον, Παραμυθίαν, Κόνιτσαν και Μέτσοβον.»**

Εδώ παρατηρούμε ποια ήταν τα κέντρα στην Ηπειρο εκείνη την εποχή, που έφθαναν ως το Αργυρόκαστρο, τη Χειμάρα και το Δέλβινο, όπως θα δούμε και στο Παράρτημα.

Άρθρον 2ον «Σκοπός του Συνδέσμου είναι η εξύψωσις της παιδείας, και η ηθική και υλική βελτίωσις του διδασκάλου και η αλληλοβοήθεια των μελών του Συνδέσμου.»

Στη συνέχεια το άρθρο 3 καθώς και τα υπόλοιπα αναφέρονται σε ειδικά συνδικαλιστικά και διοργανωτικά θέματα, τα οποία εν προκειμένου δεν μας αφορούν. Εκείνο που ιστορικά μας ενδιαφέρει είναι τα ονόματα καταξιωμένων δασκάλων της εποχής εκείνης, οι οποίοι εμφορούνταν από υπερβολικό ζήλο για την αποστολή και το έργο τους, όπως ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Γεώργιος Καλούδης, ο Γεν. Γραμματέας Ευάγγελος Ζαγόρος και τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Γεώργιος Βογιάς Αντιπρόεδρος

Αμ. Ξανθοπούλου Σύμβουλος Καλ. Ζιαμπίρα Σύμβουλος

Του Σάββα Θεοδώρου

Νεον. Κούπαρη Σύμβουλος Χρ. Δεβέκος Σύμβουλος Δ. Κασσιούμης Σύμβουλος Σπ. Δάκαρης Σύμβουλος Η σφραγίδα του Συνδέσμου ήταν στρογγυλή, «φέρουσα ως σύμβολον την προτομήν του Αγίου Κοσμά, περίξ δε τας λέξεις «Συνδέσμος των εν Ηπείρω Ελλήνων Διδασκάλων.»

Το παράρτημα του καταστατικού παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί οι δάσκαλοι της εποχής εκείνης παράλληλα με το κυρίως έργο τους ανελάμβαναν και πρόσθετα καθήκοντα για την προαγωγή της γεωργίας, την καλύτερη σχολικών κήπων και άλλες εξωσχολικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο. Συνήθιζαν μ' αυτό τον τρόπο τους μαθητές τους να εργάζονται, ν' αγαπούν το πράσινο και να προστατεύουν το περιβάλλον μέσα σ' ένα πνεύμα συλλογικότητας και αλληλεγγύης. Στις μέρες μας μπήκε στα σχολικά προγράμματα η περιβαλλοντική εκπαίδευση σαν θεωρητικό μάθημα με πενιχρά πρακτικά αποτελέσματα. Ας δούμε όμως μερικά άρθρα του Παραρτήματος του Συνδέσμου των Δασκάλων του έτους 1913.

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ ΔΗΜΑΚΗ 8 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 72 ΤΗΛ: 210 3613704

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Φοιτητικό επίδομα από το Κληροδότημα Βίτσας Αγγελικής Παπάζογλου

Από έτος 1992, με απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής (του Συμβουλίου Αθηνών) του κληροδοτήματος Αγγελικής Παπάζογλου, δίδεται φοιτητικό επίδομα σε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που διαμένουν από τη Βίτσα και για όσα χρόνια διαρκεί τυπικά η φοίτησή τους στα ΑΕΙ ή ΤΕΙ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση του ανωτέρου επιδόματος είναι η υποβολή κάθε χρόνο στην Εκτελεστική Επιτροπή των Ιωαννίνων, (Άγγελος Πίκο τηλ. 2651024206, Κλεομένη Γιαννή τηλ. 2651025418 και Ευθύμιος Βασδέκης τηλ. 2651046536) μέχρι τέλους Δεκεμβρίου.

Α. Αίτηση Β. Βεβαίωση σπουδών από το Ανώτατο ή Ανώτερο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Χώρας. Γ. Βεβαίωση από το Δημο Κεντρικού Ζαγοριού ότι ο πατέρας, η μητέρα, ή ο παππούς, ή γιαγιά έχει γεννηθεί στη Βίτσα. Μόνο για πρωτοετείς.

Η υποβολή των δικαιολογητικών ως ανωτέρω από όλους τους φοιτητές (παλαιούς και νέους) μέχρι τέλους Δεκεμβρίου είναι επιβεβλημένη προκειμένου να ληφθούν υπ' όψη κατά την σύνταξη του προϋπολογισμού του Κληροδοτήματος.

Η καταβολή του φοιτητικού επιδόματος γίνεται κάθε χρόνο τον 15η Αυγούστου, ημέρα της Παναγίας, στην Βίτσα και δίδεται στον ίδιο τον φοιτητή ή τη φοιτήτρια με την επίδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με εξουσιοδότηση του φοιτητή ή της φοιτήτριας θεωρημένη από την Αστυνομία.

Για τη Δ.Ε. Δημήτριος Γιαννής

Σπινο-λαλήματα Σταύρου Συγκιωτή

Εννέα Οκτώβρη 2003. Η μέρα της γιορτής των πουλιών. Αναγκαία η σύναξη των πουλιών. Παγκόσμια γιορτή.

Οι άνθρωποι για να προστατεύουν το οικοσύστημά τους, θυμήθηκαν κι' εμάς τα πετούμενα. Είπατε κι' εμείς μέρος του παγκόσμιου οικοσυστήματος. Φροντίδα τους για τη ζωή μας και την ανάπτυξη μας. Το ενδιαφέρον τους, όταν δεν γινόμαστε στόχος και θήματα σκοποβολής.

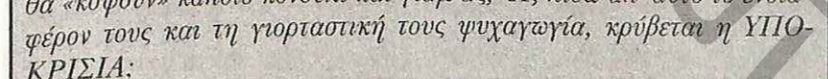
Όταν, απ' τα θλιβερά λαλήματά μας, σε συρματοπλέκια κλουθιά φυλακισμένα, ηδονίζεται αυτός ο προνομιούχος και κυρίαρχος του πλανήτη μας άνθρωπος.

Σ' αυτό το πνεύμα μίλησε ο «Ξύπνιος της παρέας», στην καινούρια σύμμαχη, μετά τις καλοκαιρινές διακοπές. Πολλές οι εντυπώσεις από τις διακοπές αυτές. Ασταμάτητα τα τυψίσματα, χαρούμενες οι πιηγο-ανταμοσιές.

Σ' αυτή τη χαρά προστέθηκε και η χαρά της γιορτής των πουλιών. Στο τέλος, ο «Ξύπνιος» έγινε παρανευτικός. Καλά περάσαμε το καλοκαίρι. Τώρα βρισκόμαστε στο φθινόπωρο κι' έρχεται χειμώνας. Να φροντίσετε τις φωνιές σας, τις θέσεις που θα προφυλαχθείτε. Να κάνετε κομμάτι για τη διατροφή σας, γιατί η υπαίθρος είναι μια στερεμένη για μας. Αραγε, οι άνθρωποι που θέτουν ση σημερινή γιορτή για μας θα «κόφουν» κάποιο κονδύλι και γιαμ'ας; Ή, πίσω απ' αυτό το ενδιαφέρον τους και τη γιορταστική τους ψυχαγωγία, κρύβεται η ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ;

Σ' όλα τα πετούμενα εύχομαι Καλό Χειμώνα.

Σ π ί ν ο ς

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ ΔΗΜΑΚΗ 8 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 72 ΤΗΛ: 210 3613704

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Φοιτητικό επίδομα από το Κληροδότημα Βίτσας Αγγελικής Παπάζογλου

Από έτος 1992, με απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής (του Συμβουλίου Αθηνών) του κληροδοτήματος Αγγελικής Παπάζογλου, δίδεται φοιτητικό επίδομα σε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που διαμένουν από τη Βίτσα και για όσα χρόνια διαρκεί τυπικά η φοίτησή τους στα ΑΕΙ ή ΤΕΙ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση του ανωτέρου επιδόματος είναι η υποβολή κάθε χρόνο στην Εκτελεστική Επιτροπή των Ιωαννίνων, (Άγγελος Πίκο τηλ. 2651024206, Κλεομένη Γιαννή τηλ. 2651025418 και Ευθύμιος Βασδέκης τηλ. 2651046536) μέχρι τέλους Δεκεμβρίου.

Α. Αίτηση Β. Βεβαίωση σπουδών από το Ανώτατο ή Ανώτερο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Χώρας. Γ. Βεβαίωση από το Δημο Κεντρικού Ζαγοριού ότι ο πατέρας, η μητέρα, ή ο παππούς, ή γιαγιά έχει γεννηθεί στη Βίτσα. Μόνο για πρωτοετείς.

Η υποβολή των δικαιολογητικών ως ανωτέρω από όλους τους φοιτητές (παλαιούς και νέους) μέχρι τέλους Δεκεμβρίου είναι επιβεβλημένη προκειμένου να ληφθούν υπ' όψη κατά την σύνταξη του προϋπολογισμού του Κληροδοτήματος.

Η καταβολή του φοιτητικού επιδόματος γίνεται κάθε χρόνο τον 15η Αυγούστου, ημέρα της Παναγίας, στην Βίτσα και δίδεται στον ίδιο τον φοιτητή ή τη φοιτήτρια με την επίδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με εξουσιοδότηση του φοιτητή ή της φοιτήτριας θεωρημένη από την Αστυνομία.

Για τη Δ.Ε. Δημήτριος Γιαννής

Επίσκεψη - Προσκύνημα στην Κωνσταντινούπολη

Ευχαριστώ το Θεό, γιατί για μια φορά ακόμη, μετά το 1990, με αξίωσε να επισκεφθώ «τη Βασιλίδα των πόλεων», την Κωνσταντινούπολη. Ήταν μια βιωματική εμπειρία επτά ημερών, που μου δόθηκε η ευκαιρία να προσκυνήσω και πάλι τα Ιερά και τα Όσια της χιλιόχρονης Ελληνοχριστιανικής Ιστορίας, της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Και βέβαια αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω το Διοικητικό Συμβούλιο των Βελλαϊτών, που είχαν την έμπνευση και την ευαισθησία, εκτός από τους αποφοίτους του Ιεροδιδασκαλείου και μέλη των οικογενειών τους, να δεχτούν και μερικούς ακόμη γνωστούς και φίλους.

Έτσι για ένα επιπλέον ταξιδεύοντας με το λεωφορείο δημιουργήθηκε μια σχέση συντροφικότητας και φιλίας. Θα ήθελα να συγχαρώ το Δ/κό Συμβούλιο για την άριστη οργάνωση και τον προγραμματισμό της εκδρομής, ώστε να γίνει δυνατή η επίσκεψη και να αποκτήσουμε μια συνολική εικόνα γι' αυτά που θα βλέπαμε και θα επισκεπτόμαστε.

Θα ήταν τέλος παράλειψη αν δεν ευχαριστούσαμε και το πρακτορείο για την άριστη οργάνωση της εκδρομής σε πολυετή ξενοδοχεία, καθώς και για τη μετάβαση και επιστροφή μας από τα Γιάννινα μέχρι την Κων/πολη και την Προύσσα με ασφάλεια. Αυτό βέβαια χάρις στον επιδέξιο οδηγό μας τον Μιχάλη. Πιστεύω ακόμη ότι αξίζει ευχαριστιών και ο ξεναγός μας Παναγιώτης, που γνώριζε με καταπληκτική λεπτομέρεια τα πάντα για την «Πόλη», τα Πριγκιπωνήσια και την Προύσσα.

Ύστερα απ' αυτόν τον αρκετά εκτενές πρόλογο, θα επιχειρήσω όσο πιο σύντομα μπορώ να αφηγηθώ αυτό που είδαμε και ακούσαμε στην επταήμερη περιήγησή μας.

Αναχωρήσαμε από τα Γιάννινα το πρωί στις 23 Αυγούστου και αφού διασχίσαμε την Ηπειρωτική Πίνδο μέσω Μετσόβου, Μηλίας, Γρεβενών περάσαμε σε έξι ώρες από τη Θεσ/νίκη και γευματίσαμε στην Ασπροβάλτα. Από εκεί στις 7 μ.μ. φθάσαμε στην Αλεξανδρούπολη. Μια ωραία πόλη, εμπορικό και πολιτιστικό σταυροδρόμι όπου διανυκτερεύσαμε στο υπέροχο ξενοδοχείο Grand Hotel Egnatia.

Την άλλη μέρα, στις 24/8, με καθυστέρηση τριών ωρών στο Τούρκικο Τελωνείο για έλεγχο διαβατηρίων και γεύμα στην ιστορική πόλη της Ανατολικής Θράκης, τη Ραιδεστό, φθάσαμε στις δωδεκάμισι στην Κωνσταντινούπολη και εγκατασταθήκαμε σε ένα ωραίο ξενοδοχείο με πανοραμική θέα, το Euro Plaza.

Αμέσως με το λεωφορείο μας επισκεφθήκαμε την Αγία Σοφία, το Σύμβολο της Ορθοδοξίας. Με συγκίνηση κόνοντας το σταυρό μας θαυμάσαμε, φωτογραφήσαμε και κλείσαμε τα μάτια μας φαντασθήκαμε να ψάλλει «ζερβά» ο Βασιλιάς, δεξιά ο Πατριάρχης» στον όπιο κάλλους φαντασμαγορικό και τεράστιο Ναό της Ορθοδοξίας.

Να σημειώσω με την ευκαιρία ότι όλα αυτά τα Βυζαντινά κτίσματα τα εκμεταλλεύονται τουριστικά οι σημερινή μεταλλευτές εισπράττοντας αλμυρά εισιδια. Ακόμη να σημειώσω ότι τίποτα δεν προσφέρεται δωρεάν στην Τουρ-

κία από νερό, αναψυκτικά, ποτά και φαγητά σεπρωσιτές όμως τιμές. Επισκεφθήκαμε και το μπλε τζαμί, αυτό παράξενα χωρίς εισιτήριο.

Εντυπώσεις πρώτης μέρας. Στην Κωνσταντινούπολη με κατοίκους σήμερα 14-15 εκατομ. κυκλοφορούν χιλιάδες αυτοκίνητα, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι σε όλους γενικά τους δρόμους, που είναι ασφαλτοστρωμένοι και κατά μήκος πολλών από αυτούς μικροπωλητές καιπραματευτάδες πουλούν διάφορα προϊόντα φαγητίσμου και είδη ένδυσης και υπόδησης.

Μια χώρα 70-75 εκατομ. κατοίκων, με ποσοστό αγροτικού πληθυσμού 35%, με πλούσιους και φτωχούς και πληθωρισμό αφού ένα ευρώ αντιστοιχεί με 1.580.000 λίρες Τουρκίας.

Μετά τους σεισμούς μεγάλη οικοδομική δραστηριότητα. Στην πόλη σε σύγκριση με το 1990, πολλά φανάρια, ανισόπεδες διαβάσεις, δυο κρεμαστές γέφυρες στο Βόσπορο, που ενώθηκαν στην Ευρώπη με την Ασία, βιομηχανίες αυτοκινήτων και πλήθος βιοτεχνιών δερματινών ειδών, κοσμημάτων και κομπολογιών. Το κομπολόγι, είναι βέβαια χαρακτηριστικό των Τούρκων, αλλά και δικό μας.

Το βράδυ ύστερα από δείπνο σε παραλιακή ταβέρνα στον κεράτιο Κόλπο περάσαμε τη νύχτα μας στο ωραίο ξενοδοχείο.

Το πρωί στις 25/8, επισκεφθήκαμε τη Μονή Χώρας, όπου θαυμάσαμε τα μοναδικά και υπέροχα ψηφιδωτά και αμέσως μετά την Παναγία Βλαχερνών, όπου ψάλλθηκε για πρώτη φορά ο ακάθιστος ύμνος το 626 μ.Χ. Ανώγαμμε το κεράκι μας στηνεκκλησία και συζητήσαμε με τον Ιερέα που γεννήθηκε και μεγάλωσε στον ίδιο χώρο.

Επισκεφθήκαμε ύστερα την περίφημη υπόγεια δεξαμενή του Ιουστινιανού (Γερε μπατάν Σαρνιτζή). Ένα έργο τεράστιο, άπιστευτης τεχνικής.

Σε μια έκθεση αμέσως μετά, που έγινε ειδική επίδειξη από μοντέλα, αγοράσαμε δερμάτινα είδη και στη «Σκεπαστή αγορά» (Karali Cursi) διάφορα κομμήματα αφάνταστης ποιικιλίας.

Το βράδυ στις 9 μ.μ. με κάποιο εισιτήριο μέρους με τον νεότερο δικό μας, ώστε τελικά αποδείξαμε ότι είμαστε λαός με ταμπεραμέντο και μας αρέσουν ιθ διασκέδασεις.

Την άλλη μέρα, στις 26/8, επισκεφθήκαμε το Μουσείο του Σουλτάνου. Ένα απέραντο παλάτι με αμέτρητα δωμάτια αφάνταστης πολυτέλειας. Κρυστάλλινοι πολυέλαιοι, τοιχογραφίες και πίνακες και απίθανα εκθέματα. (Στη μεγάλη αίθουσα υποδοχήςκρυστάλλινος πολυέλαιος κρεμασμένος από την οροφή σε ύψος 28 μ. και χαλί μονοκόμματο 140 τ.μ.). Στρωμένα τα πάντα με χαλιά για την προστασία του περιτέχνου πατώματος από εβένινα φίλλα.

Συνόδός πάντοτε, σε όλα τα γκρουπ, ένας καλοντυμένος και καλότροπος αστυνομικός. Στον τεράστιο εξωτερικό χώρο, φανταστικός ανθόκηπος με ποικιλία ανθισμένων λουλουδιών καθώς και δένδρα διάφορα. Μετά από αυτή την επίσκεψη περάσαμε από την Κρεμαστή Γέφυρα του Βοσπόρου, που ενώνεο την Ευρώπη με την Ασία. Ταξιδεύοντας σε δρόμους άνετους ασφαλτοστρωμένους και παρατηρήντας αριστερά και δεξιά βιομηχανικές εγκαταστάσεις, βιομηχανίες κατασκευής αυτοκινήτων, διαφόρων γυνωστών εργοστασίων, φθάσαμε στην Προύσσα.

Του ΚΩΣΤΑ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Η Προύσσα μια πόλη της Βιθυνίας με 1.000.000 κατοίκους και πλέον. Όταν είχε καταληφθεί το 1920 είχε 6.000 Έλληνες και εγκαταλείφθηκε το 1922 με την Μικρασιατική καταστροφή. Και εδώ αγορά με πλούσια εκθέματα, ρούχα κ.λ.π. και γνωστή για το μετάξι, που παράγεται σ' αυτή την πόλη.

Όμως θα πρέπει να αναφέρω κάτι ακόμη. Σε ένα περιποιημένο εστιατόριο, κάτω από τη σκιά πέργκολας δοκίμασα το περίφημο «Iskenter Kebab». Πλήρες γεύμα με σαλάτα, το κεμπάπ από βετούλι, μπύρα και ψωμί κατά βούληση με εφτά (7) Ευρώ.

Στην επιστροφή παρατηρούσα τις απέραντες καλλιεργημένες εκτάσεις, την αξιοποίηση των πρανών, λόφων και αγρών είτε με δημοτικά, είτε με φυτείες ελαιόδένδρων. Γι' αυτό και πλούσια η παραγωγή προϊόντων, πολλά από τα οποία εισάγονται στη χώρα μας.

Μια από τις καλύτερες ήταν η επόμενη μέρα της εκδρομής μας στις 27/8, που επισκεφθήκαμε τα Πριγκιπωνήσια και το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Με το πλοίο της γραμμής για τα μαγευτικά Πριγκιπωνήσια (Πρώτη, Αντιγόνη, Χάλκη, Πρίγκηπος) επισκεφθήκαμε με παιτονάκι την πριγκιμη Θεολογική Σχολή στη Χάλκη. Ο υπεύθυνος της Σχολής Μοναχός μας ενημέρωσε για την ίδρυση της, την έναρξη και τα χρόνια λειτουργίας και διακοπής της (1844-1971), ενώ δεν μας δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφθούμε την τεράστια βιβλιοθήκη με τις χιλιάδες βιβλία και οπάνιους τόμους ιστορικού και θεολογικού ενδιαφέροντος. Θα σημειώσω ότι η Χάλκη, όπως και τα υπόλοιπα Πριγκιπωνήσια έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια τόποι τουριστικού ενδιαφέροντος και δεν ήταν λίγοι εκείνοι που με παρεφθάρμενα ελληνικά εκδήλωσαν τα φιλικά τους αισθήματα. Καταστήματα και εστιατόρια υπαίθρια βίτρινα εκλεκτής ποιότητας ψαριών και ποτών καθώς και φιλική εξυπηρέτηση από προσωπικό με καθαρές άσπρες μπλούζες και με καλούς τρόπους.

Τελικά με το ταχύπλοο σκάφος, που επιβιβαστήκαμε στην Πρίγκηπο και με το λεωφορείο που μας περίμενε στην ακτή φθάσαμε εγκαίρως για την επίσκεψη μας στο Πατριαρχείο.

Ο Παναγιώτατος Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος μας υποδέχτηκε σε μια άνετη αίθουσα. Ηπιοσ και προσηνής μίλησε με θερμή για την Ηπειρο γενικά και την πόλη μας. Ετόνισε ιδιαίτερα ότι την άλλη μέρα θα πήγαμε στην Άγκυρα, όπου σε συνάντησή του με τον Πρωθυπουργό της Χώρας φρωταρχι-

κός του σκοπός θα ήταν η επαναλειτοργία της θεολογικής Σχολής Χάλκης.

Ως αναμνηστικό δώρο ο Πρόεδρος των Βελλαϊτών πρόσφερε ασπυμένο καράβι, συρματερό, δείγμα της λαϊκής τέχνης των Ιωαννίνων.

Και ξαφνικά, χωρίς να το περιμένω με κάλεσαν να προσφέρω προσωπικά Ε' Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Ηπείρου, δρον οι λαθροθήρες σε περιοχές του Ζαγορίου και της Κόνιτσας, εκτός Εθνικού Δρυμού, αλλά με μέσα και τακτική που θυμίζει... πολεμική επιχείρηση. Η απλά οργανωμένη και εξοπλισμένη ομάδα περιπαι 35 κυνηγών με την οποία είχαμε ασχοληθεί και πέρυσι, συνεχίζει και φέτος το «έργο» της σύμφωνα με πληροφορίες που έφτασαν στην «Η» από κατοίκους και άλλους κυνηγούς που γίνονται μάρτυρες μιας άνευ προηγουμένης συμπεριφοράς προς τη φύση και τα θηράματα, ακόμη και προς τα προστατευόμενα είδη όπως είναι το ζαρκάδι.

Στην περιοχή μεταξύ Ηλιοχωρίου, Βρυσχωρίου και Παλαιοσελίου η «ομάδα» που έχει και το όνομα το περασμένο Σάββατο... κατάφερε να σκοτώσει ένα ακόμη ζαρκάδι και ο θύτης ονόματι Γιώργος έλαβε μάλιστα τα συχαρητήρια του «επικεφαλής» μέσω «Σι-Μπι» με το οποίο επικοινωνούσαν καθόλη τη διάρκεια του κυνηγιού. Άλλοι κυνηγοί και κάτοικοι που τυχαία, «έπιασαν» το κανάλι στο οποίο μιλούσαν μεταξύ τους και συντονίζονταν τα μέλη της ομάδας άκουσαν με... ζωντανή σύνδεση την κίνηση μέχρι την εξότωση του ζαρκαδιού και οι εκκλήσεις τους να σταματήσουν ήταν μάταιες.

Στην ίδια περιοχή και πέρυσι γινόταν πραγματικός πόλεμος κάθε Σαββατοκύριακο με την «ομάδα» να εξοντώνει ζαρκάδια, αγριογούρουνα και ό,τι άλλο θήραμα μπορούσε. Το περίεργο είναι ότι γνωρίζει η θηροφυλακή τι γίνεται αλλά δεν είπαμε να παρεμβαίνει ως οφείλει. Δεν πρόκειται για μεμονωμένη λαθροθρία αλλά για οργανωμένη από πρόσωπα, πιθανόν, που θεωρούν εαυτούς υπεράνω νόμων και απαγορεύσεων και γι' αυτόν τον λόγο δημοσιεύουμε τις πληροφορίες πολιτών που βλέπουν την παράνομη δράση της αλλά δεν μπορούν να τη σταματήσουν.

Υπάρχει να ελέγξει και να παρεμβεί δραστικά ή θα συνεχίζουν να «αλωνίζουν» οι ντουφεκάδες που αυτοαποκαλούνται κυνηγοί; Χ.Κ.

(Αναδ/ση από την «ΗΠΕΙΡΟ») (Σ.Σ). Ακριβώς γι' αυτό δεν θέλουμε και δεν χρειαζόμαστε να γίνει το Πάρκο!!!

ΟΥΤΕ ΕΝΑ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ

Θα χάσει και την χρηματοδότηση

Ο Φορέας διαχείρισης χάνει την ευκαιρία αξιοποίησης 1,5 εκατ. ευρώ

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΓΙΑΝΝΙΩΤΙΚΟ ΤΥΠΟ

Ρεπορτάζ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Η ομοθυμία των τοπικών φορέων στη δημιουργία και λειτουργία του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου όχι μόνο δεν συνετέλεσε στην επίτευξη αντιμετώπισης των προβλημάτων, αλλά πλέον υπάρχει ο κίνδυνος να χαθούν και τα πρώτα εγκριμένα κονδύλια για την ανάπτυξη δράσεων στην περιοχή.

Οι τελευταίες αρνητικές εξελίξεις (μη γνωμοδότηση του νομαρχιακού συμβουλίου επί της Κοινής Υπουργικής Απόφασης, υποβολή παραίτησης του προέδρου του φορέα διαχείρισης από το διοικητικό συμβούλιο) δείχνουν ότι η τοπική κοινότητα δεν αντι-

Τα τεχνικά δελτία θα πρέπει να κατατεθούν μέχρι το τέλος του 2003

μετωπίζει με την ανάλογη «ωριμότητα» το θέμα. Σε όλα αυτά προστίθεται πλέον και ο κινδύνος της απώλειας των κονδυλίων για δράσεις και παρεμβάσεις στην περιοχή της Βόρειας Πίνδου.

Μέχρι σήμερα η διοίκηση του φορέα διαχείρισης συνεδρίσσε μία μόνο φορά και μετά την έκδοση της ΚΥΑ δεν συνήλθε εκ νέου, ενώ μια σειρά σοβαρών ζητημάτων παραμένουν σε

εκκρεμότητα. Η ολιγωρία αυτή ενέχει τον κίνδυνο να χαθεί το κονδύλι του ενάμισι (1,5) εκατομμυρίου ευρώ, με το οποίο χρηματοδοτείται ο συγκεκριμένος φορέας διαχείρισης, όπως και οι υπόλοιποι φορείς.

Ασχολούνται με άλλα...

Σύμφωνα με πληροφορίες, μέχρι σήμερα δεν έχει ετοιμαστεί ούτε ένα τεχνικό δελτίο, προκειμένου να κατατεθεί στο υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΠΕΧΩΔΕ), ώστε στη συνέχεια να εγκριθεί και να χρηματοδοθούν οι δράσεις και παρεμβάσεις. Όλοι οι φορείς διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών χρηματοδοτούνται, ως γνωστόν, από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλοντος (ΕΠΕΡ) του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.). Στην προκειμένη περίπτωση απροβλεπτικά αμφιβολίες κατά πόσον ο φορέας διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου θα εκμεταλλευθεί την ευκαιρία που του δίνεται, ενώ την ίδια ώρα οι τοπικοί φορείς ασχολούνται ακόμη με το απορριφθέν σχέδιο της ΚΥΑ.

Το σίγουρο, πάντως, είναι ότι έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος και το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να «τρέξει» για να καλύψει το χαμένο έδαφος. Ωστόσο, μέχρι σήμερα τουλάχιστον, το θέμα παραχωρεί τα μέλη του είναι οι δηλώσεις περί παραίτησης του Χρη-

στου Μασσαλά από τη θέση του προέδρου και οι έμμεσες αιχμές για «τρικλοποδιές» και «πολιτικά παιχνίδια» σε ουσιαστικά ζητήματα του Εθνικού Πάρκου.

Το ποσό του 1,5 εκατ. ευρώ αφορά τα τρία επόμενα χρόνια και πλέον το ερώτημα που προκύπτει είναι «ποιοι τοπικοί φορείς θα έχουν και ποιο όχι το Εθνικό Πάρκο». Τα τεχνικά δελτία θα πρέπει να κατατεθούν μέχρι το τέλος του 2003 προκειμένου να χρηματοδοθεί ο φορέας διαχείρισης. Καθίσταται σαφές ότι ο χρόνος που απομένει είναι εκάχιστος, ενώ ακόμη δεν έχει προσδιοριστεί νέα ημερομηνία σύγκλησης και συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου του φορέα διαχείρισης, με σκοπό να τεθούν τα πλάνα οργάνωσης, στελέχωσης και λειτουργίας του φορέα διαχείρισης.

Σύμφωνα με πληροφορίες, άλλοι φορείς διαχείρισης έχουν ήδη καταθέσει τεχνικά δελτία -ακόμη και ο φορέας Καλαμά-Αχέροντα έχει ετοιμάσει ένα τεχνικό δελτίο -και μόνο ο φορέας διαχείρισης Βόρειας Πίνδου δεν έχει κάνει καμία προετοιμασία. Υπενθυμίζεται, για τη σύσταση του φορέα διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου έγινε ανήμερη της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος (5 Ιουνίου 2003) από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, Βάσω Παπανδρέου.

(Αναδημοσίευση από τον «ΗΠΕΙΡ. ΑΓΩΝΑ» της 30-10-2003)

ΟΙ ΟΜΙΧΛΕΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ!

Πάλι ανασύρθηκε από τις ιστορικές μνήμες των Ελλήνων, η Πίνδος μας, ένα από τα σύμβολα του Έπους του '40! Τότε, που εκεί δόθηκε η μάχη της Τιμής του Έθνους μας. Αυτές τις μέρες όμως η Πίνδος σκεπάστηκε από βαριά... ομίχλη. Η παραίτηση του κ. Χρ. Μασσαλά, τέως πρόεδρος του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου αποτελεί ένα σημαντικό γεγονός στην σύγχρονη... «Μάχη της Πίνδου». Η παραίτηση αυτή, με όσα δημοσιοποιήθηκαν αυτές τις μέρες, αποκαλύπτει τα όσα συμβαίνουν με τις παρεμβάσεις φορέων και παραγόντων, οι οποίοι θέλουν να αγνοούν την Εθνική διάσταση που πρέπει να έχει η προσπάθεια για τη διάσωση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της Ηπείρου. Είναι γνωστά τα όσα ανέλεγκτα συμβαίνουν σε αυτόν τον χώρο της Πίνδου, που κατατείνονται στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, όπου οπανά είδη της πανίδας, προστατευόμενα, εξαφανίστηκαν από τη δράση των...

«αθλητών» κυνηγών (με τελευταίο το γεγονός με τους γόδαρτες του αγριογιόλου), και στην «αξιοποίηση» των δασών με όποιον πρωταγωνιστικό ρόλο... σημαδιόσων παιζουν οι Αλβανοί πριονάδες! Ο κ. Μασσαλάς, με την παραίτησή του προστάτευσε το Ακαδημαϊκό κύρος του. Αν μπορούσαν να το εννοήσουν οι «αντιστασιακοί» που αντι-

σταματούνται μίαν άλλη ανάπτυξη τηςπεριοχής.

ΚΑΛΗΜΕΡΑ σας. Τα μάθατε τα νέα; Από σήμερα οι αρκούδες στην περιοχή του Ζαγορίου απαγορεύεται να κυκλοφορούν στα δάση, στους δρόμους και στους οικισμούς. Δεν επιτρέπεται, επίσης, να τραν καρπούς δέντρων, ενώ για να πέσουν σε λήθαργο θα πρέπει να έχουν ειδική γνωμάτευση του νομάρχη και αφού έχει προηγηθεί η θετική εισήγηση του πρώην Δημάρχου Σωτήρη Σπυριδάκη. Πώς θα γίνει αυτό; Μα, ασφαλώς, με την αρνητική γνωμοδότηση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης στην οποία απέρριψαν ομοφώνως οι τοπικοί άρχοντες για να ετοιμάσουν τώρα τη δική τους, την οποία θα απορρίψει η κυβέρνηση και να ξαναρχίσουν έτσι τα... παζάρια «πάρε αυτό, άσε το άλλο». Η πολιτική του αδιέξοδου δεν είναι κάτι πρωτόγνωρο για την περιοχή. Αντιθέτως, μάλιστα, αποτελεί προτεραιότητα του Λαϊκισμού και της παραπληροφόρησης εκείνων που φωνασκούν περισσότερο και θυμούνται -μπορεί και να θαυμάζουν- το περιβάλλον όταν το βλέπουν σε ντοκιμαντέρ.

Α, είναι και το άλλο. Όλο αυτό το διάστημα θα απαγορεύεται η διέλευση των λύκων από τα βουνά της Πίνδου. Οι λαγοί, όμως, έχουν την υποχρέωση να περιδιώκονται τις επαρχιακές οδούς και τα αγριογούρουνα θα μπορούν να επισκέπτονται τους εναπομειναντες κήπους, αφού θα τους χορηγείται δωρεάν τροφή μετά την πρωτοβουλία που ανέλαβε η λαλιστατή Επιτροπή Πρωτοβουλίας για το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου. Μα γιατί όλα αυτά; Διότι, κυρίες και κύριοι, το παν σήμερα είναι παν σήμερα είναι πως οι κυνηγοί θα έχουν περισσότερα θηράματα στα σακιδιά τους, οι ελεγκτικοί μηχανισμοί να παραμείνουν καθηλωμένοι στα γραφεία και τα καφενεία, οι λαθροθήρες να γεύονται τα απαγορευμένα θηράματα χωρίς την παραμικρή ανησυχία.

Τώρα, επίσης όλοι οι αντιδρώντες, που επί χρόνια διαμένουν στα Γιάννινα θα επιστρέψουν στα χωριά τους και θα αρχίσουν να καλλιεργούν τα (δασώμενα) κτήματα, τα οποία θυμιάθουν λόγω του Εθνικού Πάρκου. Και η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, σε συνεργασία -πάντα- με την επιτροπή πρωτοβουλίας, θα χορηγήσει παχυλές αποζημιώσεις για τις ζημιές που παθαίνουν οι γεωργοί και κτηνοτρόφοι από τις αρκούδες και τους λύκους.

Όλα αυτά, υποθέτω, θα προβλέπονται στην ΚΥΑ Καχυμιάνη -Σπυριδάκη, οι οποίοι στη συνέχεια θα αναλάβουν την επιβολή των κυρώσεων για τους λύκους και τις αρκούδες -εξαιρούνται οι λαγοί, οι μπεκιάσες και οι πέδριδες, διότι τραβούνται- που θα κυκλοφορούν εκτός του ορισθέντος δρομολογίου και πέραν του συγκεκριμένου ωραρίου. Κι έτσι, η περιοχή του Ζαγορίου θα γλιτώσει από τα δεινά που θα της επέφερε το Εθνικό Πάρκο. Η φύση θα ευγνωμονεί για πάντα τους πρωταγωνιστές της προχθεσινής συνεδρίασης του νομαρχιακού συμβουλίου. Διότι, υπάρχουν και κάποιοι που ούτε κατάλαβε ο κόσμος τι έλεγαν, αλλά, δυστυχώς, και κάποιοι άλλοι που δεν κατάλαβαν τι ψήφισαν μπροστά στον κίνδυνο να χαρακτηριστούν «οικολόγοι» -είναι το νέο κοινωνικό στίγμα.

(Αναδημοσίευση από τον «ΗΠΕΙΡ. ΑΓΩΝΑ» της 30-10-2003)

ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΒΙΟΣ

Από το Ριζάρειο Ίδρυμα και το Ίδρυμα Νιάρχου

Μία μεγάλη έκδοση

Στις 6 Νοεμβρίου έγινε στην μεγαλοπρεπή αίθουσα της Παλαιάς Βουλής η παρουσίαση του μνημειακού ιστορικού φωτογραφικού λευκώματος «Ζαγορίσιων Βίος» το οποίο εκδόθηκε από το Ριζάρειο Ίδρυμα και το Ίδρυμα «Σταύρος Σ. Νιάρχου». Η εκδήλωση έλαβε πανηγυρικό χαρακτήρα, γιατί, όπως τόνισε προλογίζοντας ο πρόεδρος του Ριζαρείου Ιδρύματος Α. Κίτσος, είχε ως παράλληλο σκοπό να τιμηθεί το παλιό Ζαγόρι και το «απολεσθέν θάλαττρό του» μετά από μια μοναδική έκλαμψη πολιτισμού και έκρηξη παιδείας που διήρκεσε περισσότερο από 200 χρόνια.

Η παρουσίαση του βιβλίου πραγματοποιήθηκε μπροστά σε ένα εκλεκτό και πολυπληθές κοινό που κατέκλυσε ασφυκτικά την αίθουσα και τους διαδρόμους της Παλαιάς Βουλής. Ομιλητές ήταν ο Χρήστος Πάχτας, Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας, Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, Αντιπρόεδρος της Βουλής, Μιχαήλ Κοπιδάκης, Καθηγητής της Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μέλος του Δ.Σ. του Ριζαρείου Ιδρύματος, Ελευθερία Νικολαΐδου, Καθηγήτρια της Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων και Πρόεδρος της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, Βαγγέλης Χρόνης, Γενικός Διευθυντής του Ομίλου Λάτση και Γιάννης Δήμου, Ιστορικός της Τέχνης, Φωτογράφος.

Η έξοχη και πολύ τιμητική για το Ζαγόρι, την ιστορική Ριζάρεια και το πρόσφατο εκδοτικό επίτευγμά της «Ζαγορίσιων Βίος» εκδήλωση, άρχισε με χαιρετισμό του προέδρου Α. Κίτσου.

Αναφερόμενος ο ομιλητής στους παρουσιαστές του βιβλίου επισήμανε και εξήρε τους στενούς πνευματικούς και φιλικούς δεσμούς που διατηρούν όλοι τους με το Ριζάρειο Ίδρυμα καθώς και την προσφορά τους με συγκεκριμένα έργα στο χώρο του Ιδρύματος και του Ζαγορίου.

Στη συνέχεια ο κ. Α. Κίτσος εξέφρασε τις ευγνώμονες ευχαριστίες της Ριζαρείου προς το Ίδρυμα «Σταύρος Σ. Νιάρχου», το οποίο είναι και ο Μέγας και αποκλειστικός Χορηγός του «Ζαγορίσιων Βίος», όπως και του προγενέστερου βιβλίου «Ρωσία 100 Χρόνια». Ο ομιλητής παρέθεσε επίσης στοιχεία από το σημαντικών διαστάσεων κοινωφελές έργο του Ιδρύματος στην Ήπειρο (κοινωνικός Ξενώνας Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων, Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου, Κέντρο Αποκατάστασης Παιδιών με ειδικές ανάγκες Ηγουμενίτσας, Διεθνές Κέντρο Ελληνικής Παιδείας, Παράδοσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.ά.).

Ακολούθως ο κ. Α. Κίτσος σκιαγράφησε τα επί μέρους χαρακτηριστικά στοιχεία του άφραστης ομορφιάς Λευκώματος «Ζαγορίσιων Βίος», αναφέρθηκε στις επίπονες προσπάθειες δύο και πλέον ετών για να πραγματοποιηθεί η έκδοσή του, καθώς και στην θερμή, ποικιλότροπη και πολύτιμη στήριξη τους από τα εκλεκτά μέλη του Πολυμέλους Συμβουλίου της Ριζαρείου. Και κατέληξε πως το Ριζάρειο Ίδρυμα με την ανεκτίμητη βοήθεια του ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχου» αφιερώνει το βιβλίο τέχνης «Ζαγορίσιων Βίος» στους απανταχού Έλληνες και φιλέλληνες προσκαλώντας από σήμερα το αναγνωστικό κοινό να συμμετάσχει στην απόλαυση μιας ασπρόμαυρης απεικόνισης ψηγγμάτων αλήθειας που απαντούν σε ερωτήματα, παρέχουν πιστοποιημένες εγκυρωμένες πληροφορίες και τελικά «κλειδώνουν ρότση στο μυαλό», κατά την επιτυχημένη ιστορία στο μυαλό», κατά την επιτυχημένη έκφραση της διάσημης σύγχρονης Αμερικανίδας συγγραφέως Σουζάν Σοντάγκ.

Κατά την παρουσίαση του έργου τα μέλη του

πάνελ αναφέρθηκαν με ιδιαίτερα κολακευτικά λόγια στο Ζαγόρι, την ιστορία και την πολιτιστική του παράδοση, την παιδεία, την αρχιτεκτονική και τις ομορφιές του, όπου όλα αυτά τα στοιχεία αποδεικνύονται κατά τον καλύτερο τρόπο από το λεύκωμα «Ζαγορίσιων Βίος», το οποίο αποτελεί πραγματική εθνική προσφορά.

Αναλυτικότερα, ο κ. Χρ. Πάχτας, μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι η ακτινοβολία της Ηπείρου μέ-

αρχοντικά τους τόσο στην ξένη όσο και στα χωριά τους...»

Η κα Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη αναφέρθηκε στους πνευματικούς δεσμούς της με την ιστορική Ριζάρεια και εξήρε τις σημαντικές πρωτοβουλίες που αυτή έχει αναλάβει τα τελευταία χρόνια στον τομέα του πολιτισμού.

Αξιολογώντας το «Ζαγορίσιων Βίος» είπε ότι, «το βιβλίο αυτό είναι το διαβατήριο των Ζαγοροχωρίων για να δηλώσουν την παρουσία τους στον έξω κόσμο και ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο, προκειμένου να απαιτήσουν όχι μόνο τουριστική πελατεία (αυτή άλλωστε μέχρις ενός σημείου έρχεται μόνη της), αλλά αυξημένη τεχνική και οικονομική βοήθεια και προ παντός προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντός τους, που κινδυνεύει από τους παντός καιρού επιδρομείς και κακόγυστους νεόπλουτους.

Η σκέψη μου, συνέχισε η κα Μπενάκη, πηγαίνει στο σημείο αυτό στην UNESCO, η οποία με σωστά μεθοδευμένη ελληνική πρόταση θα μπορούσε να θέσει υπό την υψηλή προστασία της το Ζαγόρι, θεωρώντας το ως χώρο ιδιαίτερης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο συλλογισμός μου δεν είναι εξωπραγματικός. Φαίνεται πως το Ριζάρειο Ίδρυμα κάτι ήξερε όταν έγραφε στην περίτεχνη πρόσκλησή του για τη σημερινή εκδήλωση, πως το «Ζαγορίσιων Βίος» αφιερώνεται εις τους απανταχού Έλληνες και φιλέλληνες».

Η κα Ελευθερία Νικολαΐδου έκανε με απαράμιλλο τρόπο αναδρομή στην ιστορία του Ζαγορίου και στον πολιτισμό του και συγκίνησε με τις «εκ βαθέων» εξομολογήσεις της. «Το Ζαγόρι για την υπόστασή μου», κατέληξε, «είναι μια περιπέτεια αβίαστακτη και για την ιστορία μου τομή βαθιά. Ορισμένοι χώροι χρειάζονται καιρό για να γίνουν κατανοητοί, γιατί συνιστούν απαντήσεις σ' ερωτήματα που ίσως ακόμη δεν έχουν τεθεί. Και συχνά το ερώτημα φθάνει πολύ μετά την απάντηση... **Επιτρέψτε μου να πω ότι το Ζαγόρι το κρατώ σαν στήλη σμιλεμένη στα μάτια μου για να μη το λησμονήσω. Είναι ωραίο και ηγετικό. Το Ζαγόρι εγώ το αγαπώ κι αυτό πονεί για μένα. Εύχομαι το 2004 να το πονέσουν κι άλλοι.**»

Ο κ. Μιχ. Κοπιδάκης με μια υψηλού επιπέδου εισήγηση ανέλυσε τις σχέσεις της φωτογραφίας με τη ζωγραφική και τη μουσική και αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην αξία των δημιουργημάτων των πλανόδιων φωτογράφων, φέρνοντας ως παράδειγμα μια από τις εκατοντάδες φωτογραφίες που έχουν αποθησαυριστεί στο ωραίο βιβλίο του Ριζαρείου Ιδρύματος.

«Ενεός θα έμενε ο ευρωπαίος θεωρητικός της τέχνης», συνέχισε ο κ. Κοπιδάκης, «βλέποντας τη φωτογραφία με το ανυπόδητο αλλά μουστροφές μεράκο που παίζει τον μονοκαλαμο αυλό του, γιατί ακριβώς θα εντόπιζε σε αυτήν την φωτογραφία του 1950 τον αρχέτυπο του θρυλικού βουκολιαστή... Ότι λοιπόν αντιπροσωπεύει ο Θεόφιλος για τη ζωγραφική, αντιπροσωπεύουν και αυτοί οι ταπεινοί, οι ολιγογράμματοι της τέχνης για την ιστορία της φωτογραφίας».

Ο κ. Βαγγέλης Χρόνης είπε ότι η γνωριμία του με το Ζαγόρι αποτέλεσε μια από τις πιο ευχάριστες εκπλήξεις της ζωής του. «**Απλήσασα**» συνέχισε ο ομιλητής «**κάπως καθυστερημένα αλλά σε μεγάλο εύρος την ωραιότητα της ποικιλόμορφης φύσης του και την δωρική λιτότητα των παραδοσιακών κτισμάτων του. Ακόμη ήμουν από τους τυχερούς, που χάρις στη συντροφιά των Ζαγοριανών φίλων, διέσχισα την τρομώδη χαρά-**

Η εντυπωσιακή παρουσίαση του βιβλίου στην Παλαιά Βουλή

δρα του Βίκου, τα βαθύσκια δάση και τα ερημωμένα χωριά και μήκη σε σπία και απόμερα μοναστήρια που στέκουν στο πέρασμα του χρόνου σαν άφωνα πλέον μνημεία».

Και ο κ. Χρόνης συνέχισε πως «όλα τα παραπάνω έργα των ανθρώπων αλλοτινών καιρών μπορεί να αφήνουν στον καθένα να υποψιασθεί τον πλούτο που υπήρχε τότε στο Ζαγόρι, όμως δεν βοηθούν στον επιθυμητό βαθμό -και ιδίως όσους δεν έχουν τις απαραίτητες ιστορικές γνώσεις- να ανασυνθέσουν με τη φαντασία τους το είδος, την οργάνωση και την ποιότητα ζωής που παρουσίασε εκείνους τους ιδιους χρόνους αυτή η τόσο προικισμένη από τη φύση περιοχή.

Αυτό το αθέατο σήμερα Ζαγόρι ιδίως σε εμάς τους τρίτους -επισκέπτες και θαυμαστές του- αποκαλύπτει το θαυμάσιο Βιβλίο Τέχνης και Ιστορικό Λεύκωμα που έχουμε μπροστά μας. Ένα βιβλίο ποταμός, ένα βιβλίο πανόραμα της ζωής μια πολύ αξιόλογης τοπικής κοινωνίας που μεγαλούργησε σε πολλούς τομείς.

Τέλος ο κ. Ι. Δήμου επιχείρησε αισθητική ανάλυση της έκδοσης. Εξήρε την ανεκτίμητη συμβολή του Α. Κίτσου, ο οποίος δεν συνέλαθε απλώς την ιδέα και δεν έκανε μόνο την εξαντλητική έρευνα, αλλά ξεπέρασε κάθε όριο ανθρώπινης αντοχής μέχρι να κυκλοφορήσει το βιβλίο. **Επισήμανε ακόμη πως ορισμένες φωτογραφίες του «Ζαγορίσιων Βίος» θα κάνουν το γύρο του κόσμου όχι μόνο για την πρωτοτυπία τους αλλά και γιατί περιγράφουν με απαράμιλλο, συγκλονιστικό, θα έλεγε κανείς, τρόπο απλά στιγμιότυπα της καθημερινής ζωής, τα οποία παράλληλα φανερώνουν την ψυχή των ανθρώπων.**

Ο κ. Ι. Δήμου κατέληξε, ότι αγάπησε το Ζαγόρι, απέκτησε εκεί μόνιμη κατοικία, ζει την τωρινή πραγματικότητα και όσο μπορεί ανασυνέει με τη φαντασία του αυτή που χάθηκε, κι όλα αυτά τα στοιχεία βοήθησαν ώστε να δώσει τον καλύτερο εαυτό του ως Επιμελητής του «Ζαγορίσιων Βίος», για να εκδοθεί αυτός ο περίτεχνος τόμος.

Μετά την παρουσίαση του βιβλίου η καταξιωμένη ηθοποιός Ειρήνη Ιγγλέση διάβασε χαρακτηριστικό απόσπασμα από την «Αναζήτηση» του διακεκριμένου Ζαγορίσιου συγγραφέα Νίκου Θέμελη, στη συνέχεια η φανή Γέμτου, νέα προικισμένη ηθοποιός, απέδωσε κομμάτι από την μαρτυρία του Φριέζου Τζιόβα στο έργο του «Ραφωδία των βράχων» για την πυρπόληση της Δοβράς και τέλος η ταλαντούχος Ζαγορίσια σκηνοθέτης Νικαίτη Κοντούρη, η οποία έχει συνδέσει το όνομά της με ορισμένες από τις καλύτερες θεατρικές παραστάσεις στη χώρα μας, διάβασε δύο συγκινητικά γράμματα. Το ένα του μεγάλου Ηπειρώτη Ευεργετή Μιχαήλ Αναγνωστόπουλο από την Αμερική προς τον αδερφό του και το άλλο από τον Μονοδενδρίτη Γ. Αστερινό προς τον ξενιτεμένο γιο του.

Το ακροατήριο όμως φορτίστηκε ακόμη πιο πολύ συγκινησιακά, όταν ακούστηκε σύντομο ηχογραφημένη αφήγηση προς τον Κώστα Λαζαρίδη το έτος 1963 μιας Ζαγορίσιας ηλικιωμένης, η οποία έδωσε τη δική της συνταρακτική «έκδοχή» για το «Πώς χάθηκε το Ζαγόρι από τα ταξίδια...».

Η σημαντική και εντυπωσιακή εκδήλωση έκλεισε με την τιμητική επίδοση του τόμου του «Ζαγορίσιων Βίος» στα παρισταμένα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Ιδρύματος Νιάρχου, στους ομιλητές και στον Νίκο Θέμελη.

Εγχειρίζοντας το έργο στον Νίκο Θέμελη, ο Πρόεδρος της Ριζαρείου Α. Κίτσος είπε χαρακτηριστικά στον διεθνούς αναγνώρισης συμπατριώ-

ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΒΙΟΣ

τη μας συγγραφέα:

«Εσείς μας προσφέρατε μια θαυμαστή τριλογία που ορισμένα από τα πιο ενδιαφέροντα κεφάλαιά της αγγίζουν το Ζαγόρι. Από εμάς δεχθείτε ως φτωχό αντίδωρο το βιβλίο αυτό, με την ευχή να ανακαλύψετε ανάμεσα στις εικόνες του κάποιους από τους προγόνους σας. Και εάν δεν τους βρείτε, τότε θαυμάστε τη φωτογραφία της μικρής πατρίδας σας, των Νεγιάδων, όπως ήταν το 1895. Την εποχή δηλαδή που τις επισκέφθηκε ο Πουκεβίλ και έγραψε ότι είχε την αίσθηση πως αντικρίζει ιταλική πολίχνη...»

Εκτός από τους διακεκριμένους ομιλητές έτισαν την εκδήλωση της Ριζαρείου και Βουλευτές του Νομού μας Σταύρος Καλογιάννης και Κώστας

Τσιούδου, η Γεν. Γραμματέας του Μεγάρου Μουσικής Ζωή Σπουρομπίου, η Γεν. Διευθύντρια του Τελλόγειου Ιδρύματος Τεχνών Αλεξ. Βουτρά, ο Πρόεδρος του Ξενοδοχ. Επιμελητηρίου Ελλάδος Γερα. Φωκάς, ο Γεν. Διευθυντής του Ιδρύματος Λαμπροπούλου κ. Π. Ραφτόπουλος, η Ειρήνη Μπουτσούρη του Μουσείου Μπενάκη, τα Διευθυντικά στελέχη του Ομίλου Λάτση Δ. Αφεντούλης και Ευτυχία Παπακωνσταντίνου και της Eurobank Κ. Καρύδης και Μ. Ρισβιά, οι αρχιτέκτονες Β. Χαρίσης, Α. Δόβας, Β. Χρηστίδης, Αλ. Στάρα, Ε. Φωτιάδου, ο Αργύρης Χόντος του γνωστού Hondos Center, η επιχειρηματίας των METRO Market Ουρ. Παπαναστασίου - Παντελιάδου, ο Βιομήχανος Γερ. Βασιλόπουλος, εκπρόσωποι του Διεθνούς φωτογραφικού Πρακτορείου Corbis.

Εκτός των βουλευτών και του Γ.Γ.Π. Ηπείρου από πλευράς Ηπειρωτικών και Ζαγοριακών φορέων την εκδήλωση τίμησαν οι Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Πανεπιστημιακής Ομοσπονδίας Αμερικής Παναγ. Φίλλης και Μενελ. Τζέλιος, οι Δήμαρχοι Ηγουμενίτσας και Κ. Ζαγορίου Θ. Πιτούλης και Γαβρ. Παπαναστασίου, η Ελένη Ρόκου από την Γ.Γ. Περιφ. Ηπείρου, η Βάσω Κασαδοδήμα, Πρωστ. Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ο Γεν. Γραμμ. της ΙΛΕΖ Β. Τζιόβας και τα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής της Εφημερίδας «**Το Ζαγόρι**» Σαβ. Θεοδώρου, Στ. Σικωτής και Κ. Χριστοδούλου, ο Πρόεδρος του Παπαογγείου Κληροδοτήματος Δημ. Γιαννής, ο Πρόεδρος της «Ενωσίων Πολιτών Ιωαννίνων Σπ. Εργολάβος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Αποφοίτων Ζωσιμαίας Γ. Παπακώστας, ο Πρόεδρος της «Ενωσίων Ζαγορίσιων Αθηνών» Αριστόβουλος Χρόνης, ο Πρόεδρος και Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου Ζαγορίσιων Λαρίσης «Οι Αδελφοί Ριζάρη» Αλέξης Ξάνθος και Σταματία Κοντονάσιου, οι γνωστοί Ηπειρώτες Δημοσιογράφοι Κ. Γκόρτσος, Λ. Γκογκώνης, Ι. Σάρρας, Πρόεδροι και Μέλη Δ.Σ. των Συλλόγων Γρεβενιώτη, Παπίγκου, Κάτω Πεδιάδων, Ελαφοτόπου, Σκαμνελίου, Τρισταύου, Κήπων, Ασπραγγέλων, Βίκου, Βίτσας, Καπεσόβου, Μονοδενδρίου, καθώς και του Συλλόγου Νέων Αρίστης.

Τους επίσημους πλαισιώναν τα μέλη του Δ.Σ. της Ριζαρείου Καθηγητές Π. Γέμπος και Ν. Χούλης, Κ. Φαφαλιός και οι συμπατριώτες Β. Λαμπρίδης, Αθ. Λιούμας και Γ. Ιωαννίδης. Από το Ίδρυμα «Σταύρος Σ. Νιάρχου» παρίσταντο οι Γ. Αγουρίδης, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής και Νομικός Σύμβουλος του Ομίλου Νιάρχου, Α. Κύρου, μέλος της Σύμβ. Επιτροπής και Επαμεινώνδας Φαρμάκης, Γεν. Γραμματέας της Επιτροπής. Ο κ. Κ. Δρακόπουλος λόγω έκτακτου προσωπικού κωλύματος, της κακοκαιρίας και της μεγάλης κυκλοφοριακής αναταραχής στο κέντρο της Αθήνας, δεν κατέστη δυνατό να παρευτεί εγκαίρως στην εκδήλωση.

Ο Ρεπόρτερ

Άποψη της συγκέντρωσης. Στο βήμα ο Βαγγέλης Χρόνης, Γεν. Διευθυντής Ομίλου Λάτση.

Από αριστερά: Ν. Θέμελης, Μάνος Χαριτάτος, Γεν. Διευθ. ΕΝΑ, Αγγ. Κίτσος, Βάσω Αβραμοπούλου. Μόλις διακρίνεται η Ελευθερία Ι. Νικολαΐδου

Ο Άγγελος Κίτσος προσφέρει στο Νίκο Θέμελη το «Ζαγορίσιων Βίος»

Ο Πρόεδρος του Ριζαρείου Ιδρύματος Αγγ. Κίτσος με τον Γ. Αγουρίδη, μέλος του Δ.Σ. και Νομικό Σύμβουλο του Ιδρύματος Νιάρχου.

Αναζήτηση και Αναλαμπή

Ομιλία της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Ι. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, Καθηγήτριας της Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων του Παν/μίου Ιωαννίνων, στην εκδήλωση της παρουσίασης του φωτ. Λευκώματος «ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΒΙΟΣ»

«Του θίου την θάλασσαν διαπλέοντες εν τρικυμίας πολλαπλαίς» οι Ζαγορίσιοι άσκησαν κατά το παρελθόν πολιτισμική ηγεμονία, άμεσα συνυφασμένη με τις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις. Συνεπώς διαμόρφωσαν κι έναν κυρίαρχο πολιτισμό.

Το Ζαγόρι κι ο Βίος των Ζαγορισίων συμπυκνώθηκε σε μία καλλιτεχνική έκδοση του Ριζαρείου Ιδρύματος, το οποίο κατόρθωσε να απεικονίσει, «ως εν κατοπτρώ», την ιδιαιτερότητα της περιοχής. Η έκδοση κατατοπίζει το κοινό για την ανθρωπογεωγραφία, την οικονομία, την αποδημία, την παιδεία, αλλά και την αρμονική συνύπαρξη με άλλες φυλετικές ομάδες. Κι όλα αυτά δεν είναι τυχαία. Γιατί οι Ζαγορίσιοι άρχισαν χρόνια τώρα την Αναζήτηση.

Η Αναζήτηση αρχίζει από το πολιορκητό της Βίτσας. Οι αρχαιολόγοι διαβεβαιώνουν ότι η περιοχή κατοικήθηκε συνεχώς πάνω από 500 χρόνια (9ος ως τα τέλη του 5ου π.Χ. αι.) και γεωγραφικά ταυτιζόταν με τη Μολοσσία. Τα ερωτήματα επεκτείνονται στα διασκορπισμένα ανά το Ζαγόρι πελασγικά τείχη, ποιους άραγε ανθρώπους αντιπροσώπευαν; Η Αναζήτηση συνεχίζεται στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, με τις πολιτικές προθέσεις και τις μεθόδους διοικήσεως της. Ακολουθούν οι Βυζαντινοί με την αυτοκρατορική ευσέβεια, που χαρακτηρίζει ορισμένες μονές, αλλά και με τους δεσπότες, σεβαστοκράτορες, ζουπάνες, βοεβόδες, βοϊνίκους. Τι ευρηματικότητα τίτλων!

Η Τουρκοκρατία από το 1430-1866 προσφέρει άλλες ευκαιρίες. Καθεστώς χαλαρής εξάρτησης, πρόνοια, τοπική αυτοδιοίκηση. Παράμερα, λοιπόν, τα τουρκικά φέσια, σύμβολα μιας ανύπαρκτης υποταγής του Ζαγορίου στον κατακτητή. Εκτός αυτών. Τον «άγονον του εδάφους» υποχρεώνει και οδηγεί σε χερσαίους και θαλάσσιους δρόμους. Το «σύνδρομο του Οδυσσέα» εμφανίζεται έντονο κι είναι γεγονός ότι η Ξενιτιά, με τη συσσώρευση ενός μη εγγενούς κεφαλαίου, το οποίο δεν επενδύεται εντός του Ζαγορίου, αλλά μεταρρέπεται και σε έργο πνευματικό και πολιτιστικό αποτελεί ένα από τα βασικότερα στηρίγματα της περιοχής. Και πλάι σε αυτά κυριαρχεί το έμφυχο γυναικείο δυναμικό, που διατηρεί τη συλλογική ταυτότητα της παραδοσιακής κοινωνίας. Άρα το γυναικείο πρόσωπο προβάλλει ως ένα ενεργό ιστορικό υποκείμενο. Μοίρες πεταμένες οι γριές αφουγκράζονται ανδραγαθίες στη Βεσσαραβία, στην ιερή Οδησό και την υπόλοιπη Ρωσία, στα παράλια της Ιωνίας, στο Νείλο, στη μακρινή Ινδία και Κίνα, αλλά και σ' ένα δικτυο παροικιών της Ευρώπης και τελικά ως την Αμερική. Πατραγαθίες που έγιναν πια παρμήλι και που αυτό μάλαί για μια εποχή χαμένη στον 19ο και 20ο αιώνα. Εμπόριο και φιλομάθεια. Αργά ή γρήγορα τους Ζαγορίσιους τους κατακτούν οι πολιτείες κι ο κοσμοπολιτισμός και η απομάκρυνση είναι ιδιαίτερα επώδυνη γι' αυτούς που περιμένουν: «...Ο ζωντανός ο χωρισμός παρηγοριά δεν έχει».

Αλλά αυτοί οι Ξενιτεμένοι και οι ντόπιοι ισχυροί και οι επώνυμοι φημισμένοι δάσκαλοι επιφέρονται και ισχυρίζονται ότι το Ζαγόρι πρέπει να κηρυχθεί πριγκιπάτον, όπως το Μαυροβούνιο. Ο «τερπνός κήπος της καλλιγόνου Ηπείρου», χωρίς να διαθέτει πολέμαρχους, επιθυμεί δημιουργία «Ανωτάτης Σχολής», Πανεπιστήμιο δηλαδή, του υπόδουλου Ελληνισμού, και η Μονή Ρογκοβού έδρα του πολιτικού και θρησκευτικού αρχηγού ή ηγεμόνας το Ζαγόριου!». Πολυμήχανοι και διπλωμάτες σχεδιάζουν την Ανατροπή. Αλλά το '21 προετοιμαζόταν. Επιθυμία όλων των Ελλήνων η ελευθερία του Γένους... αλλά... Πλην Ζαγορισίων. Σε τελική ανάλυση φαίνεται ότι ο Ζαγορίσιος δεν είναι καταγωγής, είναι επάγγελμα... Ο παραλογισμός της Ανατροπής θα επανεμφανισθεί, δυστυχώς, και στα τέλη της δεκαετίας του '60, ευτυχώς ως μεμονωμένο περιστατικό. Και σήμερα τι απομένει για το Ζαγόρι; Να συμπληρωθεί η τρίτη διάσταση της Αναλαμπής. Οι ελπίδες εναπόκεινται: στην κρατική μέριμνα, την ιδιωτική πρωτοβουλία, στους απανταχού Έλληνες και Ξένους πουλατρεύουν τη μοναδικότητα του εναλασσόμενου τοπίου, τη μοναδική αρχιτεκτονική μετα κτίρια, που άλλα είναι βουβά, άλλα μιλάνε, άλλα τραγουδούν. Σε καμία, όμως περίπτωση, δεν χυδαίολογούν.

Από αριστερά: Νικολαΐδου, Κοπιδάκης, Χρόνης

Μια νέα δουλειά του Ζαγορίσιου Κωνσταντίνου Θεμελή

Ρεπορτάζ ΦΙΛΗΜΩΝ ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ

(Από τον ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑ της 7-11-2003)

Με τον Κωνσταντίνο Θεμελή συμβαίνει το εξής: Όλο λέμε να τον αυναντήσουμε και να μιλήσουμε για τα πολλά και ενδιαφέροντα που κάνει και όλο κάτι τυχαίνει και το αναβάλλουμε. Δεν φταίει αυτός αλλά εμείς που όλο χανόμαστε στην τρέχουσα επικαιρότητα.

Αν φταίει σε κάτι ο ίδιος είναι ότι κινείται πολύ και γρήγορα, όπως φαίνεται από την καλλιτεχνική παραγωγή. Τον θυμόμαστε από τις διαλέξεις που έκανε τα τελευταία δύο χρόνια στον δραστήριο Σύνδεσμο Ζαγορισίων (πρωτότυπα δραστήριο ανάμεσα σε μία κοινότυπη δραστηριότητα που πλήττει την πόλη), όπου μίλησε για το χορό και τη δραματική τέχνη.

Ο Παπαγιώργης

Η τελευταία αφορμή για να αναφερθούμε σε αυτόν ήταν η εξαιρετική συνέντευξη που πήρε από τον Κωστή Παπαγιώργη και την έβγαλε σε βιβλίο

Ηχογράφησε σε cd το κείμενο του φιλοσόφου Κίργκεγκωρ «Ημερολόγιο ενός Αποπλανητή»

φέτος με τίτλο «Η ανάποδη των ανθρώπων» και υπότιτλο «Η manía των ανθρώπων» στη σειρά «Προσωπογραφίες» που έχει δημιουργήσει στις εκδόσεις «Ινδικτός». Για όσους διαβάζουν τα βιβλία του Παπαγιώργη και πα-

Στον τάφο του Κίργκεγκωρ, στο κοιμητήριο της Κοπεγχάγης

ρακολουθούν την πορεία του η συνέντευξη συμπληρώνει ή αποκαλύπτει την κοσμοθεωρία του συγγραφέα και δίνει την ευκαιρία στον Θεμελή να δώσει μαθήματα για το πως προσεγγίζουμε ένα πρόσωπο.

Σε καιρούς που η δημοσιογραφία υποτιμά το πρόσωπο έναντι της εντύπωσης το βιβλίο αυτό αποτελεί άσχημα κι αν δεν συμφωνείς με τα λεγόμενα του Παπαγιώργη. Δυστυχώς εντοπίσαμε αργά και τη συνέντευξη

Ο Θεμελής

Ο Θεμελής γεννήθηκε στο Φλαμπουράρι του Ζαγορίου, αποφοίτησε από τη Ζωσιμαία και έχει σπουδάσει χορό και ηθοποιία καθώς και εκπαίδευση του ηθοποιού με τη μέθοδο του Γιέρζυ Γκροτόφσκι.

Ίδρυσε παλιότερα το θέατρο «Στάλκερ» ενώ πέρυσι τον είδαμε στα Γιάννενα ως ηθοποιό στην παράσταση «Λίγα απ' όλα» της Κοκκίνου με το θέατρο «Σφενδόνη».

που είχε πάρει από τον Άρη Κωνσταντινίδη, τον μεγάλο αρχιτέκτονα που τον μίκρυναν πολλοί Γιαννιώτες «άρχοντες» το 2003. Η συνέντευξη κυκλοφορεί κι αυτή στην ίδια σειρά.

Αν τα γράφουμε όμως όλα αυτά ως εισαγωγή είναι γιατί ο Θεμελής έκανε μια ακόμη έκδοση. Ηχογράφησε σε cd το κείμενο του Δανού φιλοσόφου Κίργκεγκωρ «Ημερολόγιο ενός Αποπλανητή» στη βάση μιας παράστασης-αφήγησης που είχε δώσει πέρυσι τον Νοέμβριο στο Ινστιτούτο της Δανίας στην Αθήνα.

Παράλληλα ετοιμάζει το πρόγραμμα του Στάλκερ για τη φετινή θεατρική περίοδο, ένα πρόγραμμα που έχει το γενικό τίτλο «Χρόματα από το ουράνιο τόξο της Συμπάθειας». Θα ανεβούν δύο παραστάσεις, η μία βασισμένη σε προσωπογραφία του Μπρέχτ που έφτιαξε η Χάνα Αρεντ και η άλλη πάνω στα δη-

μιουργήματα του γνωστού αμερικανού συγγραφέα Ρέμουντ Κάρβερ.

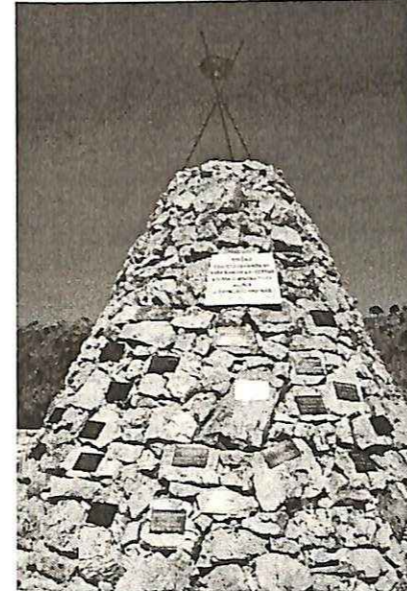
Θα λειτουργήσει επίσης και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για νέους ηθοποιούς υπό τον τίτλο «Οι σωματικές δράσεις του ηθοποιού. Από τον Στανισλάβσκι μέχρι τον Γκροτόφσκι» (πληροφορίες στο τηλέφωνο 2107712264).

Δημιουργική η χρονιά συνεχώς για τον Κωνσταντίνο Θεμελή και έπεται συνέχεια.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Εκδηλώσεις Μνήμης

Στη Μεγάλη Εθνική γιορτή της Πατρίδας μας, στις 28 Οκτωβρίου και τιμώντας τη Μνήμη των φονευθέντων παλικαριών, που θυσίαστηκαν στον αγώνα κατά του ΦΑΣΙΣΜΟΥ, με πρωτοβουλία του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου και του Συνδέσμου Ζαγορισίων Αθηνών, τελέσαμε ευλαβικό προσκύνημα και επιμνημόσυνη δέηση στον τόπο της θυσίας.

Πρώτα στον αιχμηρό λόφο, όπου η ΙΛΕΖ είχε στήσει από το 1994 επιβλητικό ορειχάλκινο άγαλμα της ηρωίδας Ζαγορίσιας γυναίκας, όπου ο παπακώστας με τη βοήθεια ιεροδούλου έκανε κατανοητική επιμνημόσυνη δέηση και ψάλλαμε όλοι μαζί οι σχετικοί όλγοι παρερισκόμενοικαι αρκετοί επώνυμοι Ζαγορίσιοι τον Εθνικό Ύμνο. Κατατέθηκαν στεφάνια εκ μέρους του Δημάρχου Κεντρικού Ζαγορίου, του Προέδρου της ΙΛΕΖ, του Προέδρου του Συνδέσμου Ζαγορισίων Αθηνών και του Πολιτιστικού

Συλλόγου Ασπραγγέλων.

Στη συνέχεια, στον Τύμβο της Γκραμπάλας έγινε και εκεί η ευλαβική επιμνημόσυνη δέηση και αποτέλεσε τον σφειλόμενο φόρο τιμής.

Εδώ θα κάνω μια διευκρίνιση. Έχει γίνει πρόταση από το Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου και την ΙΛΕΖ, ο εορτασμός της μάχης της Γκραμπάλας στον Τύμβο να γίνεται την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου, ώστε να λαμβάνει πανηγυρικό χαρακτήρα με συμμετοχή και των Αρχών.

Ανεξάρτητα προς τα παραπάνω βιώσαμε, όσοι παρευρεθήκαμε μια συγκινητική μέρα και αισθανόμαί την ανάγκη να απευθυνθώ προς τους ήρωες της εποποιίας στα Ελληνο-Βορειοηπειρωτικά Βουνά το 1940-41 «Εσείς που θυσιαστήκατε για το μεγαλύτερο αγαθό που χάρισε ο Θεός στον άνθρωπο, την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, εσείς που αποδείξατε με τον ηρωισμό σας σε όλον τον πολιτισμένο κόσμο το μεγαλείο της μικρής μας πατρίδας, εσείς που τιμήσατε τα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη και τα ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑ ΕΙΣΘΕ ΑΞΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ». ΣΑΣ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ Ο ΘΕΟΣ ΝΑ ΑΝΑΠΑΥΣΕΙ ΤΙΣ ΨΥΧΕΣ ΣΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΣΑΣ ΚΑΤΑΤΑΞΕΙ ΕΝ ΣΚΗΝΑΙΣ ΔΙΚΑΙΩΝ».

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 29 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2003 Κ.Δ.Χ.

Οφειλόμενη αναφορά για την εκδήλωση των εγκαινίων του Τύμβου Γκραμπάλας

Αναφερόμαστε στα εγκαινία του Τύμβου Γκραμπάλας, στις 17 Αυγούστου του τρέχοντος έτους, που παρά τις όποιες παραλείψεις, ήταν σε γενικές γραμμές μια επιτυχημένη εκδήλωση και ικανοποίησε όλους τους συντελεστές της οργάνωσης. Ως γνωστόν συνδιοργανωτές των εγκαινίων ήταν η Ένωση Ζαγορισίων Αθηνών, η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου και ο Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου.

Καθένας από τους παραπάνω φορείς συνέβαλε στην υλοποίηση μιας απόφασης, που πάρηκε από όλους πριν από πολλά χρόνια ανάλογα με τις δυνατότητες ενός εκάστου.

Γι' αυτό το σχετικό με τα εγκαινία ρεπορτάζ του Α.Χ. στα «Ζαγορισιακά Νέα» (τριμηνιαία έκδοση της Ένωσης Ζαγορισίων Αθηνών) μας προσέβησε εύλογη πικρία, γιατί διαπιστώσαμε μια συγκεκαλυμμένη προσπάθεια υποβάθμισης της συμβολής της ΙΛΕΖ αλλά και του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου.

Γι' αυτό πάω αλλιώς να ερμηνευτεί η κατακλείδα του σχετικού ρεπορτάζ που είναι:

«Ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ απευθύνουμε στους μεγάλους συμπαραστάτες μας. Τη ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, στο ΔΗΜΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ και στην ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ».

Α.Χ.

Αθέλγητα ή μη πιστεύουμε πως πρόκειται για ατόπημα, γιατί κανείς δεν συμπαράσθησε σε κανένα. Και οι τρεις φορείς από κοινού σαν συνδιοργανωτές έδωσαν αυτοί που διέθεταν και μπορούσαν να δώσουν και πως χωρίς αυτή τη συνεργασία ο Τύμβος της Γκραμπάλας θα έμενε ακόμη όνειρο απραγματοποίητο.

Το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ.

τώθηκε το Φεβρουάριο του 1941 στην Κλεισούρα.

- ΚΑΡΑΜΗΧΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ από Μέτσοβο.

Επίσης στον κατάλογο των πεσόντων του περασμένου τεύχους από τυπογραφικό λάθος τον αείμνηστο Διλοφίτη ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΒΑΡΔΑ τον ανέφερε ως καταγόμενο από τη Βίτσα. Στη δικαιολογημένη αντίδραση της κόρης του Ρίτας Βλαχοπούλου εκφράζουμε τη συγγνώμη μας όπως επίσης εκφράζουμε τη συγγνώμη μας στη συμπατριώτισσά μας Πιπίτσα Δούνια για όσα σχετικά αναφέρει στην επιστολή την οποία και δημοσιεύουμε παρακάτω.

Όμως μια παράκληση: Στα αναπόφευκτα και για έγκυρες εφημερίδες τυπογραφικά λάθη και τυχόν παραλείψεις ας είναι όλοι οι αναγνώστες μας πιο επιεικείς στις διαμαρτυρίες τους, γιατί η προσφορά όλων όσων ασχολούνται με την έκδοση του περιοδικού μας είναι εθελοντική και όχι στα πλαίσια διατεταγμένης υπηρεσίας.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Επιστολές

Αγαπητό Ζαγόρι
Με την επιστολή μου αυτή -την οποία παρακαλώ να δημοσιεύσετε- θέλω να επισπώνω και να διορθώσω ορισμένα πράγματα.

Κατά την τελετή των αποκαλυπτηρίων του Τύμβου Γκραμπάλας εμνημονεύθησαν τα ονόματα των ηγερτών Αξιωματικών και άλλων που έλαβαν μέρος στη μάχη αυτή, πλην του ονόματος του αιμνήστου πατρός μου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΟΥΝΙΑ Ταγματάρχου.

Η εκπλήξη μου ήταν μεγάλη και δικαίως ένιωσα απορία, συγκίνηση και παράπονο. Απευθύνθηκα στους διοργανωτές της εκδήλωσης και ζήτησα εξηγήσεις για το λόγο της παράλειψης και έλαβα την απάντηση: «Ήταν παράλειψη εκ μέρους μας και ζητούμε συγγνώμη για το συμβάν».

Επειδή όπως γνωρίζετε στην Ιστορία δεν επιτρέπονται παραλείψεις και αφαιρέσεις που δεν διορθώνονται ούτε με την έκφραση της συγγνώμης και ούτε είναι επιτρεπτόν και δικαίωμα κανενός ν' άδικει την μνήμη αυτών που προσέφεραν τη ζωή και το αίμα τους υπερασπιζόμενοι την Πατρίδα τους αγνοώντας τα πραγματικά γεγονότα.

Γι' αυτό σας γνωρίζω για την Ιστορία ότι ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΝΙΑΣ δεν ήταν Ζαγορίσιος από το Δίλοφο, ούτε καν Ηπειρώτης όπως αναγράφεται στην εφημερίδα Πρωινός Λόγος της 26ης Αυγούστου 2003 και στην εφημερίδα το Ζαγόρι μηνών Αυγούστου-Σεπτεμβρίου. Τραυματίστηκε σοβαρότατα και πριν πολλά χρόνια η VIII Μεραρχία μου εξήγησε και με παρακάλεσε να εκθέσω τη στολή που φορούσε κατά τον τραυματισμό του στο Πολεμικό Μουσείο του Καλπακίου, όπου βρίσκεται σε έκθεση μέχρι σήμερα.

Προ τούτου όταν αναλαμβάνωμε τέτοιες πρωτοβουλίες όπως η εν λόγω τελετή μελετούμε, ερευνούμε και μαθαίνουμε τη πραγματική Ιστορία και δεν υποπίπτουμε σε παρόμοια σφάλματα ανεπιτήρητα.

Ευχαριστώ
ΠΙΠΙΤΣΑ Γ. ΔΟΥΝΙΑ

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οι Γιαννιώτες τίμησαν τη μνήμη του Ηπειρολάτρη Α. Βρανούση

Κατάμεστη η αίθουσα της ΕΗΜ και μεστές περιεχομένου οι ομιλίες και οι χαιρετισμοί

Εξαιρετική επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση προς τιμήν της μνήμης του γνωστού ερευνητή, πειστήμονα και Ηπειρολάτρη Λεάνδρου Βρανούση, τη Δευτέρα το βράδυ, που διοργάνωσε ο Σύνδεσμος Αποφίτων Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων.

Στην κατάμεστη αίθουσα της ΕΗΜ σύντομους χαιρετισμούς απηύθυναν ο δήμαρχος Ιωαννίνων Νίκος Γκόντας, ο δήμαρχος Ανατ. Ζαγορίου, εκπρόσωπος του Ριζαρείου Ιδρύματος, η Γεν. Γραμματέας των Ηπειρωτών Λογοτεχνών κ.α.

Κεντρικός ομιλητής ήταν ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Βασίλης Σφυρόερας, ενώ ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε η εισήγηση του κ. Σπύρου Εργολάβου.

Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΠ. ΕΡΓΟΛΑΒΟΥ

Το πλήρες κείμενο της ομιλίας Εργολάβου, έχει ως εξής:

Όταν το Δεκέμβριο του 1986 ο Δήμος Ιωαννιτών τιμούσε σε ειδική εκδήλωση δύο διακεκριμένες προσωπικότητες των Γραμμάτων, το Σωτήρη Δάκαρη και το Λεάνδρο Βρανούση, για την πολύτιμη προσφορά τους προς την Ήπειρο και το Έθνος γενικότερα, σε μια σύντομη αντιφώνησή του ο Λεάνδρος Βρανούσης επισήμανε:

«Οι τιμητικές διακρίσεις -και ιδιαίτερα η αποψηνή- είναι μια αναγνώριση, μια εγκαρδίωση, αλλά για τον τιμώμενο -σας διαβεβαιώνω- είναι πάνω απ' όλα, μια υπόμνηση των όσων δεν πρόλαβε, δεν αξιώθηκε ακόμα να προσφέρει και τα χρωστάει».

Και συμπληρώνει:

«Τιμούν συνήθως τους απόμαχους. Επιτρέψτε μου να σας διαβεβαιώσω -κι ασ μη θεωρηθεί ύβρις στην άτεγκτη Μοίρα που καιροφυλακτεί- ότι δεν αισθάνομαι καθόλου απόμαχος και ότι επωμιόζω με ανανεωμένες δυνάμεις το χρέος -το παραπέρα χρέος- που συνεπάγεται η αναγνώριση και η τιμητική τούτη διάκριση, το βαρύντιμο για μένα μάλιστα της πόλης των Ιωαννίνων, της Ηπειρωτικής Πρωτεύουσας που μας κληροδότησε την πιο ακριβή για μας ιστορική κληρονομιά».

Δυστυχώς όμως δεν πρόλαβε να συμπληρώσει ούτε εφτά χρόνια από τότε που μας έδινε αυτή τη διαβεβαίωση. Φαίνεται πως η άτεγκτη Μοίρα καιροφυλακτούσε, εξέλαβε ως ύβριον την διαβεβαίωση εκείνη και, πριν ολοκληρωθεί το χρέος, όπως αυτός το εννοούσε, τον πήρε ξαφνικά από κοντά μας. Έφυγε, πρόωρα, ο Λεάνδρος Βρανούσης τον Απρίλιο του 1993, αφήνοντας όμως πίσω του μια πρωτόγνωρη δημιουργική δράση, μια λαμπρή επιστημονική σταδιοδρομία. Δημιουργική δράση που αρχίζει από τα πρώτα χρόνια της μαθη-

τικής του ζωής στη Ζωσιμαία Σχολή Ιωαννίνων.

Συμμετείχε, απ' τις πρώτες μέρες της σκληρής Κατοχής στην πανεθνική αντίσταση της Ηπείρου και στη μαζική κινητοποίηση της πόλης των Ιωαννίνων, αντίσταση πρώτα για την επιβίωση και για να μείνει αδόουλη η Ελληνική ψυχή, στη συνέχεια.

Πρωτοστατεί και οργανώνει στα Γιάννινα φιλολογικό μνημόσυνο, με αφορμή το θάνατο του Κωστή Παλαμά, το Φλεβάρη του 1943. Μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ», δίπλα στους κυριότερους εκπροσώπους της πνευματικής ηγεσίας της πόλης, κατά τα δίσεχτα χρόνια της Κατοχής. Πρωτοπόρος στις απελευθερωτικές οργανώσεις της Ηπείρου. Εκλεγμένος αντιπρόεδρος της πόλης των Ιωαννίνων στο Εθνικό Συμβούλιο της ΠΕΕΑ, στους Κορυσχάδες. Γραμματέας με πρόεδρο το Γυμνασάρι Χρήστο Σούλη, της Ομοσπονδίας των Πολιτιστικών Ενώσεων της Ηπείρου, που είχε σαν στόχο να βοηθήσει τους νέους να καλλιεργήσουν τις ικανότητές τους, για τη χαρά και τη μόρφωσή τους, για το ευτυχημένο αύριο τηςπατρίδας μας. Αυτό το αύριο όμως, κάθε άλλο παρά ευτυχισμένο ήταν, μέσα στις τραγικές συνθήκες του εμφύλιου, που ακολούθησε.

Κι όταν αργότερα, φτασμένος επιστημονικά πια, με όπλα τηνελπίδα και το κουράγιο, συνέχισε τον πνευματικό του αγώνα, γρήγορα γίνεται γνωστός στους πνευματικούς κύκλους του τόπου, με έργα, πράγματι, μνημειώδη καρπό συστηματικής έρευνας και εξαντλητικής εργασίας. Με όλη τη μετριοφροσύνη που τον διακρίνει, ενώ ακόμα η προσφορά του βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, παραμοιάζει αυτή την προσφορά του, με το ανασκαφικό έργο των αρχαιολόγων και τονίζει:

«Αν έφερα -ή θα φέρω- στο φως κάποια νέα ευρήματα, αγνοημένες πηγές της ιστορίας του τόπου μας, αν άνοιξα κάπου ένα μονοπάτι κι αφήσα πίσω μου έδαφος βατό για την παραπέρα έρευνα, τολμά να πιστεύω πως δεν καταδαπάνησα άδικα τη ζωή μου. Απ' όλα αυτά κάτι θα παραμείνει, θετικό απόκτημα ανασκαφών, αφετηρία για τους ομότεχνους που έρχονται μετά από μας».

Και αυτό που άφησε πίσω του ο Βρανούσης είναι αρκετά πλούσιο και έτυχε της κοινής αναγνώρισης μέσα και έξω από την Ελλάδα. Με το πλούσιο έργο του εκπλήρωσε, στο ακέραιο μάλιστα, το χρέος του απέναντι στην Ήπειρο. Χαρακτηριστικά και αρκούντως διαφωτιστικά τα λόγια του άλλου μεγάλου Ηπειρώτη συγγραφέα, του Δημήτρη Χατζή, διατυπωμένα σε επιστολή του προς το Λεάνδρο Βρανούση.

«Λεάνδρε Βρανούση -του γρά-

φει- μεγαλύτερος εγώ στα χρόνια, μεγαλύτερος εσύ στα γράμματα και στη γνώση, τριάντα χρόνια τώρα πήγαμε τον ίδιο δρόμο που, ξεκινώντας από τη σεβάσμια Ήπειρο, πάει στο χρέος. Το κάναμε το χρέος μας».

Και πραγματικά ο Λεάνδρος Βρανούσης έκανε, στο αδέσμευτο χρέος του. Με τη ζωή του και με το έργο του, τίμησε τον εαυτό του, τίμησε την πατρίδα του, τίμησε την επίσημη του, στο βωμό της οποίας καταδαπάνησε τη ζωή του. Έκανε, επίσης, και κάτι ακόμα πιο χρήσιμο και πιο δεσμευτικό για όλους μας. Με ένα όμορφο σονέτο του, γραμμένο στον ανόθε νιότης του, πάνω στην απρόσιτη για πολλούς χαράδρα του Βίκου, άφησε και σε μας την παρακαταθήκη του.

Μάθε -μας λέει- το δρόμο που τραβεί ψηλά και μ' όση αν έχης δύναμη περπάτα!

Στα πρώτα βήματά σου τα δειλά φτερά θα βάλ' η νιότη η αλαφροπάτα.

Μη σε πλανέψουν πλούτη απαιτηλά κι' η χλιοπάτητη μεγάλη στράτα. Λασπόνεραχεί η στράτα και κολλά

στη λάσπη και καρδιά και νους και νιάτα.

Πάρε τ' απάντηο στρατί που πάει στις άγνωρες κορφές, στα καταράγια, π' ο αϊτός πετώντας σύγγεφο τραπάει

και πάει. Σε μαγεμένη εκεί σπηλιά

(«Πρ. Λόγος» 5-11-03)

Δυσκολίες... στην κυκλοφορία Ελάτης-Δικόρφου

Όπως βλέπουμε όλοι, όταν περνούμε την Ελάτη με το αυτοκίνητό μας οι οδηγοί... και πάμε για το Δικόρφο... παρατηρούμε τα δέντρα που μεγάλωσαν διπλα στο δρόμο, δεξιά και αριστερά, και μας εμποδίζουν στην άνετη και εύκολη κυκλοφορία μας... κυρίως στις στροφές. Σε μερικά σημεία σε, δεν μπορούμε να δούμε αν έρχεται ένα άλλο αυτοκίνητο, από την αντίθετη πλευρά, κι έτσι δυσκολευόμαστε και προβληματιζόμαστε αν οδηγούμε άνετα και με σιγουριά... για να μη συμβεί κάτι κακό εκεί.

Σ' αυτή την περίπτωση μία λύση μόνο υπάρχει: Να κοπούν όλα τα ακατάλληλα δέντρα, που πέφτουν μέσα στο δρόμο, από το Δήμο μας, που είναι υπεύθυνος γι' ευτό... ώστε να μη υπάρχει προσεχώς κανένα πρόβλημα και καμιά δυσκολία σ' αυτό το δρόμο για την ορατότητα μπροστά μας πλέον.

Μάλιστα από την ερχόμενη Άνοιξη, που θα μεγαλώσουν ακόμη περισσότερο αυτά τα δέντρα... Πρέπει οπωσδήποτε να κοπούν αυτό το χείμα... ώστε ο δρόμος Ελάτης-Δικόρφου να μη έχει καμιά δυσκολία και κανένα πρόβλημα για όλους τους οδηγούς, ζαγορίσιους και επισκέπτες.

Κι ελπίζω ότι ο Δήμος μας, που εφαρμόζει συχνά, σωστά και καλά την αρχαία ελληνική ρήση, που λέει: «Το καθήκον των αρχόντων είναι: να κάνουν με τις φροντίδες τους πιο ευτυχείς τους πολίτες» ότι θα εφαρμόσει αυτή τη ρήση και τώρα για μας κυρίως τους Δικορφιώτες, ώστε να εξαλειφθούν όλες οι υπάρχουσες δυσκολίες κυκλοφορίας σ' αυτό το δρόμο Ελάτης-Δικόρφου, αφού δεν υπάρχει ούτε σιγίμη... χωρίς κάποιο καθήκον που πρέπει να υποποιεί εμπράκτως... η Δημοτική μας Αρχή.

Υ.Γ. Ιδιαίτερα όμως τώρα, που έγινε επίσημα η ασφαλτόστρωση του δρόμου, που συνδέει πλέον το Κεντροδωτικό Ζαγόρι με το Ανατολικό... ύστερα από το Δικόρφο και ως το Καβαλάρι, μήκους 13 χιλιομέτρων... πρέπει να γίνει κι αυτή η βελτίωση εδώ... Ελάτης-Δικόρφου, για να περνούν όλοι άνετα και εύκολα προς την ανατολική περιοχή του Ζαγορίου, που θα 'ναι τώρα και πιο πολλοί.

Ματθαίος Λέκκος

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Η έκθεση φωτογραφίας με θέμα: «Το Ανατολικό Ζαγόρι σήμερα»

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Το Ανατολικό Ζαγόρι σήμερα» που πραγματοποιήθηκε στην ισόγεια αίθουσα του Νομαρχιακού Μεγάρου από τις 3 ως και τις 14 Νοεμβρίου. Την εν λόγω έκθεση συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου, ο Μορφωτικός Αναπτυξιακός Σύλλογος Γρεβεντινίου, η Εθελοντική Οργάνωση «Πολίτες εν Δράσει» υπό την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων.

Δόλιανη. Γέφυρα Γκολογκάνη ή Αδαμίδη

Όλες οι φωτογραφίες απεικονίζουν τα μνημεία της περιοχής του Ανατολικού Ζαγορίου με τα περίφημα γεφύρια του καθώς και σκηνές από τα δρώμενα της περιοχής. Τέτοιες πρωτοβουλίες είναι αξιέπαινες και σαν Λαογραφική και Ιστορική Εταιρεία Ζαγορίου απευθυνόμαστε στους διοργανωτές τα θέματα μας συγχαρητήρια. Το Ζαγόρι πάντα πρώτο σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Το "Ζ" μας

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ

Επέστρεψαν εκ Ξάνθης η πρόεδρος της κοινότητάς μας κ. Άλκηστη-Γκοζινα-Κυριαζή μαζί με τον κ. Δημήτριο Τσαπάρη του Βασιλείου, που πήγαν να παραλάβουν, αξιοποιήσιμο, το κληροδότημα του μεγάλου ευεργέτη του χωριού μας ΚΩΝ/ΝΟΥ Α. ΛΙΑΠΗ, σύμφωνα με έγγραφα που ευρέθησαν στο αρχείο του Δημητρίου Κομπάρου.

Το χωριό μας, χάριν της ευεργεσίας Λιάπη έγινε ιδιοκτήτης, στην Ξάνθη των εξής ακινήτων:

- 1) Κατάστημα 38,60 τ.μ. ισόγειος χώρος
- 2) Κατάστημα 62,33 τ.μ. ισόγειος χώρος
- 3) Διαμέρισμα 47,36 τ.μ. Α' όροφος
- 4) Διαμέρισμα 43,45 τ.μ. Α' όροφος
- 5) Διαμέρισμα 37,14 τ.μ. Α' όροφος
- 6) Διαμέρισμα 31,69 τ.μ. Α' όροφος
- 7) Αποθήκη 50,30 τ.μ. στο υπόγειο χώρο.

Εύχουμε να γίνει γρήγορα η ενοικίαση των ακινήτων για να έχει το χωριό μας κάποιο εισόδημα.

Ποιος ήτο ο ευεργέτης μας; Ο Κώστας Α. Λιάπης γεννήθηκε στην Δοβρά μας το 1899.

Από μικρός έφυγε στην Ξάνθη και ανέπτυξε αξιόλογη επαγγελματική δραστηριότητα (στο Χάνι των Λιαπαίων).

Παντρεύτηκε την χήραν Ιουλίτσα Ζούρα, η οποία από τον πρώτο της γάμο είχε κάποιον υιόν, τον βοήθησε οικονομικά και έγινε Ιατρός.

Την 20 Ιουλίου 1967 κατέθεσε ιδιόχειρη διαθήκη και άφησε την περιουσία του στο χωριό μας! με σκοπό να γίνει οικοκυρική Σχολή, αφήνοντας την επικαρπία στην σύζυγό του.

Απεβίωσε το 1970 και επειδή δεν άφησε κυριότητα εις την σύζυγό του, αυτή κατέφυγε στα δικαστήρια και έλαβε την νόμιμο μοίρα.

Επειδή ήτο αδύνατον να υλοποιηθεί ο σκοπός του Διαθέτου (οικοκυρική Σχολή) και να γίνει καλύτερη αξιοποίηση του κληροδοτήματος, η τότε αρχή του χωριού μας (Πρόεδρος Κοινοτικό Συμβούλιο) κατέφυγαν στο Εφετείο Αθηνών και επέτυχαν την αλλαγή του σκοπού του διαθέτου, και την περεταίρω αξιοποίηση του κληροδοτήματος με την μέθοδο της αντιπαροχής.

Σε τούτο βοήθησαν πολύ, οι χωριανοί μας νομικοί Απόστολος και Γεώργιος, Δημητρίου Μιλάσιος.

Μιχάλης Κομπάρος

ΝΕΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

Το νέο Δ.Σ. έχει ως εξής: Πρόεδρος: Δημήτρης Τσαπάρης, Αντιπρόεδρος: Ναπολέων Νάτσας, Γραμματέας: Μιχάλης Φωτόπουλος, Ταμίας: Χρήστος Ζαμπάκος, Μέλη: Ανδρέας Κάτσενος, Βάσω Παπαναστασίου, Μαίρη Καραγιάννη, Αναπληρωματικό μέλος: Κώστας Κυριαζής. Εξελεγκτική επιτροπή: Ευτυχία Καραγιάννη, Μάκης Κομπάρος, Δημήτρης Βαροδίνης.

Θα θέλαμε κλείνοντας να ευχαριστήσουμε όλους τους νέους που συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες του Συλλόγου και να καλέσουμε και εκείνους που είναι χενικά μικρότερη η καθόλου συμμετοχή, να βοηθήσουν δυναμικότερα. Στους νέους ανήκει το μέλλον και αυτοί θα πρέπει να προσπαθήσουν για να είναι δημιουργικοί

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΞΗ ΤΟΥ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ

ΜΙΑ ΣΩΣΤΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΜΦΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΤΥΜΦΗΣ
Αριθ. Πρωτ. 3576
Τσεπέλοβο 20-10-2003

Προς: Το Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

- 1) Γραφείο Υπουργού κ. Νικ. Χριστοδουλάκη
- 2) Γραφείο Υφυπουργού κ. Απόστ. Φωτιάδη
- 3) Γεν. Δ/ση Τελωνείων & ΕΦΚ Δ/ση Ειδικών Φόρων Κατ/σης Τμ. Γ' Φορ/γίας Αιθυλικής αλκόλης & Αλκοολούχων Ποτών

Θέμα: "Περί εκδόσεως άδειας απόσταξης στεμφύλλων"

Σας γνωρίζουμε ότι γίναμε αποδέκτες παραπόνων από τους συνδημότες μας, ως προς την λεκδισή άδειας μικρών (αποσταγματοποιών), δημέρων αλλά και στις διαδικασίες (σφράγισης-αποσφράγισης) των αμβύκων. Οι διαδικασίες που τηρούνται σήμερα σύμφωνα με το Ν. 2969/01 (ΦΕΚ 281/4/18-12-01 άθρ. 7) είναι χρονοβόρες και πολύπλοκες.

Για την έκδοση μίας άδειας διήμερου σήμερα απαιτούνται εννέα (9) Υπάλληλοι με τη σειρά που σας αναφέρουμε.

- α) Ένας υπάλληλος για την συμπλήρωση της αίτησης-δήλωσης.
- β) Ένας υπάλληλος για την συμπλήρωση της αίτησης ΔΕΤΕ & πρωτόκολλο της δήλωσης.
- γ) Δvντής Τελωνείου για την θεώρηση και χαρακτηρισμό της αίτησης δήλωσης.
- δ) Ένας υπάλληλος για την συμπλήρωση ΔΕΦΚ στο Η/Υ.
- ε) Ένας υπάλληλος για την συμπλήρωση μίας άδειας διήμερου.
- στ) Ένας ελεγκτής για τον υπολογισμό του ΕΦΚ και εκτύπωση του ΑΠΤΕ.
- ζ) Ένας ελεγκτής για τον υπολογισμό των ΔΕΤΕ & εκτύπωση.
- η) Ένας υπάλληλος ταμείου διά την είσπραξη.
- θ) Τμήχος του Γ' τμήματος Δασμολογικών διαδικασιών και ΕΦΚ για θεώρηση και έκδοση άδειας.

Όπως αντιλαμβάνεστε κ. Υπουργέ, η κατάσταση είναι χρονοβόρα και

πολύπλοκη, με αποτέλεσμα οι συνδημότες μας να ταλαιπωρούνται πάρα πολύ από τις Υπηρεσίες σας.

Για την εξυπηρέτηση των συναλασσομένων, προτείνουμε όπως τα είδη υπάρχοντα έντυπα που συμπληρώνονται από το Δήμο μας και το Τελωνείο, ήτοι: α) Βεβαίωση του Δήμου, β) Κατάσταση αμβυκούχου, γ) Αίτηση-δήλωση αποσταγματοποιού δ) Άδεια απόσταξης διήμερου, να ενσωματωθούν σε ΕΝΑ έντυπο το οποίο θα συμπληρώνεται στις Υπηρεσίες του εκάστοτε Δήμου.

Το Τελωνείο μετά την προσκόμιση των παραπάνω, θα ελέγχει τα δηλωθέντα στοιχεία και στη συνέχεια στο ίδιο έντυπο με την κατάλληλη γραμμογράφηση που θα έχει γίνει στο έντυπο, θα θεωρείται την άδεια απόσταξης διήμερου, μαζί με την Α.ΕΦΚ, που θα έχει καταχωρηθεί στο Η/Υ.

Τέλος για την σφράγιση και αποσφράγιση των αμβύκων, η εφαρμοζόμενη διαδικασία, δημιουργεί πλείστα όσα προβλήματα στους δημότες μας, επειδή αναγκάζονται να μεταφέρουν τον άμβυκα στο Τελωνείο από πολύ απομακρυσμένα Δημοτικά Διαμερίσματα για αποσφράγιση και μετέπειτα ξανά στο Τελωνείο για την σφράγιση, με συνέπεια την οικονομική επιβάρυνσή τους, με την μεταβολή με ίδια μέσε, ακόμη και με ταξί.

ΠΡΟΤΙΝΟΥΜΕ όπως οι άμβυκοί παραμένουν στα σπίτια των αμβυκούχων, ευθύνη τους αφού υπογράφουν μόνιμη υπεύθυνη δήλωση, ότι θα υποστούν τη συνέντευξη του νόμου, σε περίπτωση παράνομης χρησιμοποίησή τους, και επιπλέον η Υπηρεσία σας θα έχει τη δυνατότητα να προβαίνει όποτε κρίνει σκόπιμο σε ελέγχους.

Πιστεύουμε ότι θα δώσετε τις απαραίτητες οδηγίες και λύσεις, ώστε να απλοποιηθεί η διαδικασία και να εξακολουθήσουν οι συνδημότες μας, να παράγουν το παραδοσιακό τσίπουρο, αφού θα εξυπηρετούνται και παράλληλα θα εισπράττονται και αναλογούν ΕΦΚ.

Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΣΤΙΜΗΣ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Περιβαλλοντική Οργάνωση WWF - ΕΛΛΑΣ (Παγκόσμιο Ταμείο για την Φύση) σας προσκαλεί τη Δευτέρα 8 Δεκεμβρίου και ώρα 19.00 στην αίθουσα της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών (ΕΗΜ), στην επιστημονική εισήγηση με θέμα:

«Το Αγορίγιο του Εθνικού Δρυμού Βίκου- Αώου και της οροσειράς της Τύμφης»

Η εισήγηση θα γίνει από το βιολόγο κ. Χαρητάκη Παπαϊωάννου και αφορά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας για το αγορίγιο (*Rupicapra rupicapra*) που έλαβε χώρα στα πλαίσια της υλοποίησης του προγράμματος του WWF - ΕΛΛΑΣ για τη Βόρεια Πίνδο.

Παράλληλα θα γίνει μια σύντομη ενημέρωση - παρουσίαση του WWF - ΕΛΛΑΣ και της δράσης του σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Η παρουσία σας στην εκδήλωση θα μας τιμήσει ιδιαίτερα.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΟΥΤΑΙΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΩΝ

Ιωάννινα 20/10/2003

- Προς τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Ν.Α.Ι.
- Προς τη Διεύθυνση Προγραμματισμού Ν.Α.Ι.
- Κοινοποίηση Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου.

Κύριοι,
Μετά την αποπεράτωση της ασφαλτόστρωσης της 42ας επαρχιακής οδού το περασμένο καλοκαίρι, σας ενημερώνουμε επί των εξής θεμάτων που ανέκυψαν.

Όπως θα γνωρίζετε οι στρωφές του δρόμου αυτού είναι πολλές και συχνές και σε συνδυασμό με την στενότητα του τον καθιστούν άκρως επικίνδυνο, ιδίως για τους νέους επισκέπτες που άρχισαν να τον χρησιμοποιούν και δεν τον γνωρίζουν. Οι ταχύτητες που αναπτύσσονται είναι ανεπίτρεπτες και επικίνδυνες για όλους. Ατυχήματα αποτρέπονται την τελευταία στιγμή. Γι' αυτό σασπαράκαλούμε πολύ, πριν θρηνήσουμε θύματα, να λάβετε όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα σαν αρμόδια υπηρεσία.

Χωρίς να είμαστε ειδικοί και υπεύθυνοι νομίζουμε ότι χρειάζονται τουλάχιστον προειδοποιητικές πινακίδες, σχετικά με τις στρωφές και τις ταχύτητες σε αρκετά σημεία, καθώς και προστατευτικές μεταλλικές μπάρες. Συγκεκριμένα σταπέταλα πριν το Μανασσή και κάτω από την Καλωτά, πριν τη βρύση της Ιτιάς, χρειάζεται επέκταση του υπάρχοντος τσιμεντένιου τειχίου καθώς ο δρόμος εκεί και στενός είναι και φόβο έχει να ξεκοπεί προς τον λάκκο.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων και πιστεύουμε ότι αξιολογώντας τις παρατηρήσεις μας θα ανταποκριθείτε σ' αυτές προκειμένου η 42^η που επιτέλους τελείωσε να γίνει και ασφαλής και για μας και τους επισκέπτες μας. ...

Προς τα Δημοτικά Συμβούλια των Δήμων: Κεντρικού Ζαγορίου, Τύμφης, Ανατολικού Ζαγορίου

Κύριοι,

Από καιρό τώρα γινόμαστε μάρτυρες της ύπαρξης εγκαταλελειμμένων Ι.Χ. αυτοκινήτων σε διάφορες περιοχές του Ζαγορίου μας. Έτσι πραγματικό νεκροταφείο αυτοκινήτων υπάρχει καιρό τώρα στον κάμπο των Ασπραγγέλων και μάλιστα δίπλα στο κτίριο πληροφοριών δρυμού Βορείου Πίνδου. Εγκαταλελειμένα οχήματα επίσης υπάρχουν στην έξοδο του Δικόρφου, στην Καλουτά, στην είσοδο της Ληπτοκαριάς και πιθανότατα και σ' άλλα χωριά μας.

Σας παρακαλούμε πολύ να μας πληροφορήσετε αν τούτο είναι νόμιμο και αποδεκτό από εσάς, και αν όχι τι μέτρα προτίθεστε να λάβετε ώστε το επικίνδυνο αυτό φαινόμενο που άρχισε να διαγράφεται και μας προσβάλλει σαν Ζαγοριούς, να σταματήσει τώρα στην αρχή του, πριν η περιοχή μας μετατραπεί σε εθνικό πάρκο εγκαταλελειμμένων σαραβάλων Ι.Χ. υπό την ευλογία μας προς δόξα και τιμή μας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
B. ΚΑΣΟΛΑΣ
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
X. ΣΙΟΥΛΑΣ

**Γιάννης Θεοδώρου Σβώλος:
Ένας ξεχασμένος ήρωας**

Αλβανίας, στη μνήμη του αδερφού τους, όπως και φέτος το καλοκαίρι, για τις ανάγκες του κοιμητηρίου των ηρώων του πολέμου το 40, όπως το παρακάτω έγγραφο της Εκκλησίας της Αλβανίας, μια που ο αδερφός τους έμεινε για πάντα στο υψίπεδο «Κουρβελέσια» της Νιβίτσας της Αλβανίας, αγωνιζόμενος για την ελευθερία, την τιμή και την ακεραιότητα της πατρίδας του, όπως κι ο πατέρας του Θεόδωρος Πολυχρόνης Σβώλος. Ας είναι αιώνια η μνήμη τους.

Κουκούλι 3-11-03
Ιερέυς Κων/νος Δήμου
Γεν. Αρχιερατικός Επίτροπος
Κεντρικού Ζαγορίου

**ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ**
αφ. πρωτ. 855

Τίρανα, 21 Ιουλίου 2003

Προς τις Αδελφές Σβώλου
Κουκούλι
Ζαγόρι Ιωαννίνων

Λίαν αγαπητές Αδελφές Σβώλου,

Ευχαριστούμε θερμότατα για την τελευταία σας δωρεά μεσω Τραπεζής Εργασίας, για το κοιμητήριο των ηρώων του πολέμου του '40, εις μνήμην του μακαρίτου αδελφού σας Ιωάννου. Ο Κύριος να έχει την ψυχή του εν σκηνάς δικαίων, και να σας χαρίζει την ευλογία Του.

Η υπ' αριθμόν. 11906/4.7.03 σχετική απόδειξη θα σας έχει ήδη σταλεί από το Γραφείο μας στην Αθήνα.

Μετά της εν Χριστώ αγάπης,
Ο Τιμόν Αναστάσιος
Αρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου
και πάσης Αλβανίας

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΖΑΓΟΡΙΩΝ**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγοριίων καλεί όλα τα μέλη του να τακτοποιήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις.

Όλοι σας γνωρίζετε ότι η συνδρομή σας είναι αυτή που βοηθά το Σύνδεσμο να ορθοποδεί και να μπορεί να παρουσιάζεται επαρκώς απέναντι στις προσπάθειές μας για να αναδείξει τη πολιτισμική κληρονομιά του Ζαγορίου.

Θεωρούμε κρίμα να υπάρχει τόσο αδιαφορία για την καταβολή τόσο μικρού αντίτιμου μπροστά στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του Συλλόγου.

Ευελπιστώντας στη συμπράτασή μας, περιμένουμε την ανταπόκρισή σας στο κάλεσμα μας. Οι ώρες λειτουργίας του Συνδέσμου θεωρούμε ότι σας είναι γνωστές και ελπίζουμε να τα πούμε από κοντά, ακούγοντας παράλληλα και τυχόν παρατηρήσεις σας.

Το Δ.Σ.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΜΙΝΑ ΒΕΛΕΝΤΖΑ-ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

Χειμώνας του 1928. Χειμώνας του 2003. Κι ανάμεσα στους δύο χειμώνας μια ολόκληρη ζωή. Πλήρης. Σαν μυθιστόρημα και σαν Ιστορία. Η ζωή μιας Γυναίκας. Η Γυναίκα ψηλή, πανέμορφη, με βλέμμα περήφανου αετού. Η Μίνα Βλαχοπούλου. Κορίτσι, Γυναίκα, Σύζυγος, Μάνα, Αδελφή, Γιαγιά, Θεία, Όλα.

Η Μίνα Βλαχοπούλου, το γένος Βελέντζα, το τρυφερό κορίτσι που είδε τον πόλεμο, βίωσε την φριχτή κατοχή. Μνήμες πολλές που είχαν βαθιά εντυπωθεί μέσα της αλλά πάντα τις ξόρκιζε χωρίς να τις απαρνείται ωστόσο ούτε στιγμή. Και κατάφερε να γίνει αληθινά σοφή με τον τρόπο των πραγματικών αρχόντων, τον μοναδικό τρόπο που υπάρχει για να γίνει και σοφός: με την άκαματη θέληση, τη δημιουργική αγωνία για το αύριο, το ισχυρό σθένος απέναντι σε ό,τι καλό ή κακό κι αν φέρνει η ζωή, με το μεγαλείο της απλότητας που διαρκώς την χαρακτηρίζει.

Η Μίνα Βλαχοπούλου, η πιστή Σύζυγος, η Σύτροφος του Βαγγέλη, του ανθρώπου εκείνου με τον οποίο μοιράστηκε τα πάντα. Ακόμη και την τελευταία της στιγμή, κι αυτό δεν είναι καθόλου σχήμα λόγου. Η Μίνα και ο Βαγγέλης, ένα από εκείνα τα ελάχιστα παλιά και ευλογημένα από τον Θεό -σχεδόν θρυλικά- ζευγάρια που τελικά καταφέρνουν και λειτουργούν σαν σύμβολα μέσα στον κόσμο. Τα ζευγάρια εκείνα που η εικόνα τους και μόνο σε πείθει πως αξίζει τον κόπο να μην πορεύεσαι μόνος σου στη σύντομη ζωή. Η Μίνα και ο Βαγγέλης δημιούργησαν μαζί. Κάνανε παιδιά.

Η Μίνα Βλαχοπούλου, η Μάνα της Αμαλίας και του Θανάση. Τα δύο φυσικά της παιδιά. Αλλά και η μάνα του Κώστα και της Έφης, οι σύντροφοι των παιδιών της. Σαν φυσικά παιδιά της κι αυτά που ποτέ δεν τα ξεχώρισε. Η Μάνα που όχι μόνο αγαπούσε αλλά θαύμαζε κιόλας τα παιδιά της. Τα καλά της παιδιά, τους επιστήμονες της. Η Μίνα Βλαχοπούλου αγαπούσε την γνώση, πίστευε στην επιστήμη κι ως μην είχε σπουδάσει η ίδια. Ήξερε ενστικτωδώς την αξία της μόρφωσης και τη επεδίωκε για τους γύρω της, σχεδόν την απαιτούσε. Γιατί καταλάβαινε πως η μόρφωση είναι το πιο αποτελεσματικό όπλο, αυτό που μπορεί να σε κάνει δυνατό, περισσότερο ανθεκτικό στις απαιτήσεις της ζωής.

Η Μίνα Βλαχοπούλου, η μεγάλη Αδελφή του Νίκου, της Ρίτας και της Λίτας. Κι όχι μόνο αδελφή αλλά και σαν προστατευτική δεύτερη μάνα για τα αδελφά της, όταν τουλάχιστον εκείνα ήταν μικρά. Κι αργότερα -και μέχρι το τέλος- αγαπημένη φίλη με τα αδελφά της, η ζωή της ενωμένη με τις δικές τους.

Η Μίνα Βλαχοπούλου που λάτρευε πάντα τους νέους και τίποτε δεν της φαινόταν παράξενο επάνω τους, ο άνθρωπος που θαρρείς και εμπεριείχε όλες τις γενιές του ανθρωπίνου είδους. Ο άνθρωπος που τα νέα ήθη και οι καινούργιες συνήθειές της εποχής τριγύρω της δεν την τρόμαζαν, αντίθετα την γοήτευαν κι όλα τα παρακολουθούσε και τα παρατηρούσε σαν εφήβος. Τα εγγόνια της -ο Βαγγέλης, ο Αρτέμης και η νεογέννητη σχεδόν Μίνα- αλλά και τα πολλά της ανίψια ποτέ δεν την αντιμετώπιζαν σαν μεγαλύτερη. Γιατί δεν ήταν στενομούαλη, είχε το χάρισμα των ανθρώπων που ξέρουν να ακούνε, συμμετείχε στη σκέψη σου, στον προβληματισμό σου, πολλές φορές τον προλάβαινε κιόλας. Τα λόγια της σαν συμβουλές και σαν φάρμακο για τους άλλους, κυρίως για τα νέα παιδιά. Και το σπίτι της ανοιχτό σε όλους. Φιλόξενο και ζεστό, μια μεγάλη αγκαλιά που τους χωρούσε όλους.

Η Μίνα Βλαχοπούλου ανήκε σε εκείνους τους ανθρώπους που η ζωή τους έρχινο φως σε ό,τι και σε όποιον στεκόταν δίπλα της. Είχε τον δικό της μαγικό τρόπο να σε φέρνει κοντά της, να σε κερδίζει με την ζεστή φωνή της, σαν χυδί. Ο κόσμος την αγαπούσε πολύ. Κι αυτό φάνηκε σε όλη την πορεία της ζωής της. Είχε φίλους, πολλούς φίλους. Αποδείχθηκε όμως και στις 6 Νοεμβρίου του 2003. Την άχαρη εκείνη μέρα που όλοι μας συγκεντρωθήκαμε να τηρούμε το τελευταίο αντίο. Η εκκλησία -δίπλα από το σπίτι της- ήταν γεμάτη από κόσμο που στεκόταν λυπημένος και απορημένος στο πλάι της δυνατής Γυναίκας που ακόμη κι αυτόν τον άναδρο καρκίνο τελικά τον περιφρόνησε, τον αγνόησε σαν να μην υπήρχε, του ξεγλήτρωσε χωρίς να τον αφήσει να την ταλαιπωρήσει περισσότερο από όσο έπρεπε. Ο θάνατος της ήταν ακριβώς όπως και η ζωή της ολόκληρη: αξιοπρεπής, επιβλητικός και ευγενικός. Σαν αυτό που λείει και ο Μέγας Ποιητής: καμιά φορά ο θάνατος βγάζει στο φως την ευγενική καταγωγή των ανθρώπων.

Η απουσία της Μίνας Βλαχοπούλου είναι μεγάλη για όλους, κυρίως για τον σύζυγο και για τα παιδιά της, αυτό είναι αυτονόητο. Η απουσία μεγάλη και για το Ζαγόρι όμως, και ειδικότερα τους Κήπους, τον τόπο εκείνο με τον οποίο για νένδρεσεν την ύπαρξη της και στον οποίο αφιερώθηκε με την ψυχή και το σώμα της, τον τόπο εκείνο στον οποίο δημιούργησε συνεχώς και στον οποίο άφησε ανεξίτηλο το στίγμα της.

Η ψυχή της τώρα αναπαύεται ήρεμη κι ελεύθερη κι αν από κάπου ψηλά μας παρακολουθεί -και μάλλον έτσι πρέπει να γίνεται- θα πρέπει σίγουρα να είναι χαμογελαστή, γιατί βλέπει τόσο πολύ την αγαπάμε όλοι μας.

Μίνα Βλαχοπούλου, καλό σου ταξίδι. Μνήμη Αιώνια.

Δημήτρης Ι. Τσεκούρας

Ευχαριστήριο

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους συμπαραστάθηκαν καθ' οιονδήποτε τρόπο στο βαρύ πένθος μας για την απώλεια της λατρευτής συζύγου, μητέρας, γιαγιάς και αδελφής Μίνας Βλαχοπούλου, το γένος Βελέντζα. Ο σύζυγος: Ευάγγελος Βλαχοπούλος. Τα παιδιά: Αμαλία και Κώστας Οικονόμου, Θανάσης και Εφη Βλαχοπούλου. Τα εγγόνια: Βαγγέλης, Αρτέμης, Πολύμνια

ΣΤΟΝ ΞΑΔΕΡΦΟ ΜΟΥ ΝΙΚΟ ΚΡΑΛΙΟ

Ελένης Οικονομίδου Δουβλή

Νίκος Κράλιος, κορυφή Ολύμπου, Αύγουστος 2003.

Τότε και το ξανάπε τη τηλεόραση. Μου το βεβαίωσε και η εκλεκτή γυναίκα σου Ολυμπία που σε καρτερούσε να γυρίσεις... Δεν μπορούσε και δεν ήθελε να το πιστέψει. Ούτε κι εγώ...

Συγχωρείστε μου το γλωσσικό ιδίωμα, είναι του τόπου μας, του Ζαγοριού, τ' αγαπούσε πολύ και ξέρω πως θέλει έστω για στερνή φορά να τ' ακούσει...

11 ή ώρα το βράδυ στο χωριό. Αφού σιγουρεύτηκα για το μαύρο μαντάτο σου άναψα το καντήλι. Έβαλα πολύ λάδι να καίει ως το πρωί και δίπλα ένα ποτήρι νερό. Έτσι κάνουμε στον τόπο μας. Να πει να ξεδιψάσει η ψυχή που παραδέρνει...

Νικό μου, ήσουν ένας τέλειος επιστήμονας ένας υπέροχος άνθρωπος, ένας αφοσιωμένος στον όρκο του Ιπποκράτη γιατρός. Ηρεμος πάντα πρόχαρος και γενναίος πλυσίαιζες τον άρρωστο και τον κατακτούσες με την απλότητα και την καλοσύνη σου.

Για μένα ήσουν ένα μεγάλο παιδί, ο ίσκιος λόγισης τον πόνο που τους σκόρπισες πετώντας στα ουράνια!

Πώς να μερώσεις την καλή σου Ολυμπία που τη βύθησε στη μοναξιά; Πώς να μερώσεις τον μοναχογιό σου τον Κωστή εκλεκτό επιστήμονα που μάταια θα αναζητά τη συμβουλή σου. Πώς να μερώσεις τον Αλέκο που τον ξεδέρφωσες!

Γιατί βιάστηκες τόσο Νικό! Σε καρτερούσα τον Οκτώβρη με τον Αλέκο μας, είχαμε τόσα να πούμε. Σου είχα ετοιμάσει κι ένα Ζαγορίσιο λεξιλόγιο να το σχολιάσουμε. Ήξερα πόσο σ' ευχαριστούσε.

Μας έμεινε μόνο εκείνη τη παραδοσιακή προπερήνη φωτογραφία στη σάλα μου. Κι ο Αλέκος... σε μάλανε γιατί δεν ήσουν σοβαρός αλλά γελούσος όπως πάντα.

Όμως καμαρώνω κιόλας, Νικό μου, γιατί αυτός περήφανος κι ελεύθερος κατέκτησε τον Όλυμπο την κορφή. Σε βρήκε ο Χάρος νικητή στην πιο καλή σου ώρα. Εφυγες χαρούμενος κι ευτυχισμένος κοντά στους Ολύμπιους θεούς. Παράξενη μια την αλήθεια συγκυρία! Άνθισαν τα πασχολομάνια στην πόρτα του πατρικού σου στο Τσερβάρι, κι οι ζυμχνες ξεπετάχτηκαν.

Σε καρτερεί ακόμα το σπίτι σου, κι έρχεται βαρύνος ο χειμώνας. Αν ζούσε η γιαγιά σου, η πτά Ε Τσιανούλα, περίφημη μοιρολογίστρια, περίφημη μοιρολογίστρια του χωριού, πόσα τάχα μοιρολόγια θα σου τόνιζε, κι' ανάμεσα σ' άλλα μ' αυτά θα σ' αποχαριτούσε με τη σπαραχτική της φωνή καθώς θα σε ξεπροβόδιζε για τ' αγύριστο ταξίδι.

«Μαστόροι, πρωτομάστοροι, πρώτοι πελεκητάδες, για πελεκήστε μάρμαρο και φτιάστε ένα κιβούρι κι από τη δέξια τη μεριά αφήστε παραθύρι να μπαίνει ήλιος του Μαγιού, τ' Αυγούστου το φεγγάρι να μπαίνει βγαίνει το πουλί, την Άνοιξη να φέρνει».
«Καλημέρα σου αφέντη μου, κι ως είσαι όπως κι αν είσαι Τι ντύθ'κες κι αρματώθ'κες, για πού θέλει πηγαίνεις; Μην είσι για τα Γιάννινα κι για τις πολιτείες; Κι' ακούστον π' αναστένακε και το σου μολογάει. Δεν είμι για τα Γιάννινα κι για τις πολιτείες μον' είμι για τη μούρη γης, για τ' άλαλο το χόμα».

Εγώ από ένα κλωνί ρίγανη και διάδομο και κρανιά σου φερα απ' τον τόπο μας. Και κάτι ακόμα, ένα βώλο χόμα απ' τον Ομαλό ν' αναπαυτείς κοντά του... Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ Νικό μου.

(Αποσπάσματα απ' τη νεκρολογία μου)

ΕΦΥΓΕ Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΟΥΚΑΤΟΣ

Τον περασμένο μήνα πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα, ένας από τους κορυφαίους Έλληνες λαογράφους, ο καθηγητής φιλολογίας Δημήτριος Λουκάτος. Ο εκληπτός γεννήθηκε το 1908 στο Αργοστόλι Κεφαλονιάς. Εγγράφιος το 1925 στη Φιλοσοφική Σχολή του Παν/μίου Αθηνών από την οποία και αποφοίτησε το 1930.

Το έτος 1964 εξελέγη παμψηφεί καθηγητής Λαογραφίας στη νεοϊδρυτή Φιλοσοφική Σχολή Ιωαννίνων (τμήμα Λαογραφίας) όπου υπηρέτησε ως το έτος 1969.

Το 1984 του απενεμήθηκε τιμητική πλακέτα για την επέτειο της 25ετίας από την ίδρυση του Παν/μίου Ιωαννίνων.

Ο εκληπτός υπήρξε από τα πρώτα χρόνια της έκδοσης του περιοδικού μας, ένθερμος υποστηρικτής και συνεισφέρωνς των τιμώντας τις σελίδες του με σχετικές με τη λαογραφία εργασίες του και αγαπούσε ιδιαίτερω το Ζαγόρι μας και ενδιαφερόταν ζωηρά για την πρόοδο και τα προβλήματα του.

Λυπούμαστε ιδιαίτερα γιατί δεν πρόλαβε να πραγματοποιήσει την επιθυμία και να παραβρεθεί κοντά μας το 2004, επέτειο των 40 χρόνων λειτουργίας του Παν/μίου Ιωαννίνων, όπως μας είχε στην τελευταία του μαζί με τηλεφωνική επικοινωνία. Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» και το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ συλλυπείται θερμά τους οικείους του.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Γάμοι

— Κάτω από τη σκέπη του Αγ. Δημητρίου στη Θεσ/νίκη έγιναν οι γάμοι της μοναχοκόρης του Βασιλή και της Στέλλας **Λαμπριδίη, Κατερίνας** με τον εκλεκτό της Δημήτρη.

— Στην ομορφοστολισμένη εκκλησιά έλαμπε το νεαρό ζευγάρι ανάμεσα σε πανευτυχείς γονείς, τους συγγενείς και φίλους.

— Στην πλούσια δεξίωση που ακολούθησε αντιπροσωπεύσαμε το Ζαγόρι ο Άγγελος Κίτσος, το ζευγάς Βράνιαλη από τον Ελαφότοπο κι εμείς, που δεν πάσαμε κρυφά ούτε στιγμή να καμαρώνουμε την πανέμορφη «δική μας» νυφούλα, κι εσείς μνημονεύσαμε ο γαμπρός. Πάντα ίδιοι οι Ζαγορίσιοι. Ολόψυχα τους ευχόμαστε ανθόσπαρτη ζωή.

Γιώργος-Ελένη Δούβλη

Ευχαριστήριο

— Η εκκλησιαστική επιτροπή του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Άνω Πεδινών και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πανωσουδειωτών εκφράζουν τις θερμές ευχαριστίες τους στον κ. **Φίλιππα Μαλισιόθα**, ιδιοκτήτη γνωστής αλυσίδας εστιατορίων, για την προσφορά 40 καρεκλών.

ΑΡΙΣΤΗ ΒΑΠΤΙΣΙΣ

— Ανήμερα του Αγίου Δημητρίου, στις 26 Οκτωβρίου έγινε στην Κεντρική Εκκλησία Αρίστης η βάπτισμα του αγοριού του ζεύγους **Κώστα Ιπ. Μιχαήλ και Αλεξίας Ρόσια**. Ο νονός Χρήστος Λόντος του έδωσε το όνομα του παππού **Ιπποκράτης-Δημήτριος** να τους ζήσει.

Γάμοι

— Στη μακρινή Αυστραλία η Ευανθούλα του Χρήστου και της Μαρίας Ζαροπούλου παντρεύτηκε τον καλό της Δημήτρη Χήρα στις 2 μ.μ. του Σαββάτου, 8 του Νοέμβρη του 2003. Πάνω από 250 Ελληνοαυστραλοί συγγενείς και φίλοι στο Σίδνεϊ παρέυρεθησαν στην τελετή και στο γαμήλιο τρικούβερτο γλέντι που ακολούθησε.

— Να ζήσουν τα νιάγαμπα, χαρούμενα, ευτυχισμένα, σύντομα γονείς και ο δρόμος στη ζωή τους να είναι στρωμένος με ροδοπέταλα και γιάσεμιά.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Συγχαρητήρια

— Ο **Παύλος Απ. Βέλλος** εισήχη στη Σχολή Πολιτικών Επιστημών της Παντείου. Οι γονείς του **Απόστολος και Γλυκερία** και η γιαγιά του **Θάλεια Βέλλου** τον συχαίρουν και του εύχονται επιτυχία στη σπουδή του. Η επιθυμία του παππού του Παύλου συνεχώς πραγματοποιείται. Κί' από μένα

και το "Ζ" μας θερμά συγχαρητήρια. Στ. Συκ.

Θάνατοι

— Στις 25/10/03 πέθανε και κηδεύτηκε στην Αρίστη ο **Γεώργιος (Γούσιος) Κων. Ντεμπίρης**.

— Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Αρίστη στις 15-11-2003 ο **Χαρίσης Πέτσας**. Στη γυναικία του στο παιδί του και σε όλους τους συγγενείς θερμά συλλυπητήρια. "Το Ζαγόρι μας"

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Στο τέλος του Οκτώβρη 2003 έφυγε πλήρης ημερών η χωριανή μας **Σταματία Δ. Μπονοβα**. Όλη της την ζωή την πέρασε στην Δοβρά μας. Αιώνια η μνήμη της.

Μ.Γ.Κ.

ΒΙΤΣΑ

Γάμοι — Την 1η Νοεμβρίου, στον Ι. Ν. Αγ. Αποστόλων Θεσσαλονίκης, έγινε ο γάμος της αγαπητής μας χωριανής **Μαρίας Κაკαγιά** και του **Κωνσταντίνου Ράπη**.

— Στο νεόνυμφο ζευγάρι του εκφράζουμε τα συγχαρητήριά μας και του ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτο, υγεία και ευτυχία.

Φ.Β.

Ευχαριστήριο

— Σε όλους όσοι συμμετείχαν καθ' οιονδήποτε τρόπο στο πένθος για το θάνατο της αγαπημένης μας μητέρας **Πανάγιως**. Τους ευχαριστούμε θερμά.

Φωκός-Βούλα Βασδέκη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια

— Στους αγαπημένους μας γειτόνους **Παναγιώτη και Ευαγγελία Τζόκα**, για την επιτυχία της κόρης τους στα Τ.Ε.Ι. Τοπικής Αυτοδιοίκησης Καλαμάτας, ευχόμαστε ολόψυχα θερμά συγχαρητήρια.

Φ.Β.

Δημήτρης-Ντίνα Τόμου

— Στους αγαπημένους μας φίλους **Δώρα και Κώστα Γκέλμπα** εύχομαι ολόψυχα να τους ζήσει ημετέρα και να είναι τυχερή σ' όλη της ζωή.

Αφροδίτη Τόμου

Νέοι επιστήμονες

— Στη **Χρυσάνθη Ευθυμίου**, κόρη της δικής μας **Ρούλας** και του **Γιάννη Ευθυμίου** που πήρε το πτυχίο της Φιλοσοφικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων τα συγχαρητήρια και τις θερμές μας ευχές για γρήγορη και καλή σταδιοδρομία.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Συγχαρητήρια

— Ευχόμαστε καλές σπουδές στον **Ζήση Τζαμπούρα**, γιο του Νίκου Τζαμπούρα και της Κλεονίκης Τζαμπούρα-Κοντοδήμου, που εισήχη στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Οίκος Αποστόλου Ντιναλέξη

Γεννήσεις

— Ο Θωμάς και η Αμαλία Ράπη έγιναν γονείς και δεύτερης κόρης. Ευχόμαστε να τους ζήσει και να 'ναι τυχερή. Στους παππούδες και τις γιαγιάδες (Καπέσοβο και Πανώσουδενά) ευχόμαστε να χαρούν κι άλλα εγγόνια.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

Ευχές

— Μετά από 5 χρόνια παραμονής στο Γιοχάνεσμπουργκ, η Κάτω Σουδανέζισσα **Εμμοκρίνη Ακόλουθος Πελαγία Δ. Σουσιπούλου** μετετέθηκε στην Κοπεγχάγη της Δανίας, μαζί με τον σύζυγό της Δημήτρη **Λεωνίδα Ηλ. Μανιάτη** και την κόρη τους **Αγγελική**.

Το "Ζαγόρι μας" τους εύχεται καλή διαμονή και απόδοση.

Συγχαρητήρια

— Στους φίλους **Γιώργο και Καίτη Δριγκοπούλου** για την επιτυχία του γιου τους **Σπύρου** στη Νομική Κομητηνής, θερμά συγχαρητήρια.

Γιώργος-Ελένη Δούβλη - Β.Τ.

Θάνατοι

— Στις 23-10-03 πέθανε και κηδεύτηκε στην Αμφιλοχία η **Κασσιανή Παρτσάλη** σύζυγος του Κατωσουδειώτη καθηγητή **Αγησίου Παρτσάλη**, που χάθηκε τον πνιγμό στην Αδριατική ως αιχμάλωτος των Ιταλών. Στα παιδιά της Κώστα και Μάνθο και τα εγγόνια της θερμά συλλυπητήρια.

Το "Ζαγόρι μας"

— Στις 16 Νοεμβρίου πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννενα ο απόστρατος αξιωματικός **Κων/νος Χρ. Βούρδας** σε ηλικία 77 ετών.

Στη γυναίκα του, τα παιδιά του και όλους τους συγγενείς συλλυπητήρια. "Το Ζαγόρι μας"

Συλλυπητήρια

— Για το θάνατο της αγαπημένης μας **Κασσιανής Α. Παρτσάλη** θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά και τα εγγόνια της.

Οικ. Σ. Καπελλίδη

ΚΗΠΟΙ

Γάμοι

— Στο πανέμορφο εκκλησάκι στα εικονίσματα στο Μικρό Γαρδίκι και στον προαύλιο χώρο το ηλιόλουστο απόγευμα της 11ης Οκτωβρίου, τελεστάθησαν οι γάμοι του **Λεωνίδα Στ. Γεωργίου** μετά της εκλεκτής της καρδιά τους **Όλγας Σπ. Ζέρβα**.

Το μυστήριο έγινε παρουσία πλήθους κόσμου συγγενών και φίλων. Στο κέντρο "ΚΕΛΑΡΙ" έγινε το μεγάλο γλέντι με Δημοτική ορχήστρα, πλούσια εδέσματα άφθονο κρασί, κέφι που κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες από τους 400 και πλέον καλεσμένους των γονέων, φίλων και συγγενών.

Ο Λεωνίδας Γεωργίου, γιος του Στεφάνου και της Αμαλίας το γένος Γκρονίδου, είναι εγγονός του αιμνήστου πρωτοπρεσβυτέρου παπά Γκρουϊδη από τους Κήπους Ζαγορίου.

Στο ταιριαστό ζευγάρι, τις πιο καλές μας ευχές για μια καινούρια ζωή γεμάτη από αγάπη, ευτυχία και υγεία.

Στους ευτυχείς γονείς, φίλους, Στέφανο και Αμαλία τις καλύτερες ευχές μας να ζήσουν να τους καμαρώνουν και γρήγορα παππούδες.

Οικογένεια Γιάννη Τσεκούρα

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

— Η **Ανδρομάχη Βαζάκα** και ο **Γιώργος Κοντοδήμος** απέκτησαν στις 10-10-2003 το δεύτερο αγοράκι τους. Να τους ζήσει!

Δέσποινα Γκερλέ

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι

— Στις 14 Νοεμβρίου του 2003 απεβίωσε ο συγχωριανός μας **Ευγένιος Γκόντος** συνταξιούχος του ΙΚΑ, σε ηλικία 82 ετών και η κηδεία του έγινε την επομένη στα Γιάννενα εις τον Ιερό Ναο Αγίου Νικολάου Κοπάνων.

Στη σύζυγό του, τα παιδιά του και λοιπούς συγγενείς τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Σ.Θ.

ΝΕΓΑΔΕΣ

Γάμοι

— Την Κυριακή στις 26 Οκτωβρίου 2003 στον Ιερό Ναό Αγίας Σοφίας Πατρών έγιναν οι γάμοι του συμπατριώτη μας **Κωνσταντίνου Φώλα** και της **Ανδρονίκης Ζωϊδάκη**.

Ευχόμεθα στους νεόνυμφους ζωή ευτυχισμένη.

Το "Ζ" μας

ΠΑΠΙΓΚΟ

Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στον ανηψιόν μας **Μιχαήλ Τσαλογιάννη** του Δημητρίου και της Ελένης (Λένας) το γένος **Μιχαήλ Χριστοδούλου** που έγινε πτυχιούχος της Πολυτεχνικής Σχολής Τμήμα Μηχανικών, Πληροφορικών και επικοινωνιακών συστημάτων.

Σου ευχόμεθα Μιχαήλ καλή σταδιοδρομία με υγεία και χαρά. Στους γονείς, στους παππούδες και στις γιαγιάδες να τον χαίρονται και γρήγορα να

τον καμαρώσουν και γαμπρό.

Η θεία και ο θείος Αγγελική και Δημήτριος Γκέκης

Γάμοι

— Την ανηψιά μου **Χριστίνα Ζούκη** του Αποστόλη και της πρωτοεξαδέλφης μου Βασιλείας, το γένος Λουκά και Μερופן Βλάχου, υποδέχτηκε ο αγαπημένος της **Θοδωρής Πασχαλίδης** στον Ιερό Ναό Παναγίας Ελευθερώτριας στην Πολιτεία Αττικής, το Σάββατο 30 Αυγούστου του 2003 στις 9 και 15' μ.μ. Μετά τα στέφανα εδόθη πολυτελέστατη Δεξίωση στη βίλα του γαμπρού στη Δροσιά, μέχρι τις πρωινές ώρες της Κυριακής. Πάντα χαρές και τέτοια του σοί μας. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν!

Δέσποινα

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι

— Πέθανε στον Πειραιά και κηδεύτηκε η μάνα του αγαπητού μας **Γιώργου Ραφτόπουλου, Φρόσω Καμπούρη-Ραφτοπούλου**. Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ εκφράζει θερμά συλλυπητήρια.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γεννήσεις

— Ο **Νίκος Α. Τσουμάνης** και η γυναίκα του **Γιώτα Βασιλείου**, χόρισαν στην κορούλα τους Ελενίσσα μια χαριτωμένη αδελφούλα. Να τους ζήσει, να 'ναι τυχερή και νυφούλα να την καμαρώσουν.

Βαπτίσεις

— Ο **Παναγιώτης Βαγγελής** και η **Ελένη Κυριάκη** βάπτισαν το τρίτο παιδί τους και την είπαν **Ευσταθία**. Να τους ζήσει και νυφούλα να την καμαρώσουν.

— Ο **Αλέκος Μπράχος** του Πασχάλη και η γυναίκα του βάπτισαν στην Ιερά **Μονή Δουραχάνης** την μονακριφή τους κορούλα και της έδωσαν το όνομα της γιαγιάς **ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ**. Να τους ζήσει, να 'ναι τυχερή.

Αρραβώνες

— Ο από 10ετίας και πλέον Προϊστάμενος της Μαθητικής Εστίας Τσεπελόβου, **Γιώργος Τσάνης** από Δελβινάκι, αρραβωνιάστηκε την εκλεκτή της καρδιάς του, **Ζωή**, από Πράμαντα. Γερόι, χαρούμενοι, ευτυχισμένοι να 'ναι και καλά στέφανα.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Γάμοι

— Παντρεύτηκαν στην Πάτρα στις 11-10-2003 ο **Ηλίας Στρέκλας** και η **Νατάσσα** του **Χρήστου** και της **Γιάννας Παπαπαύλου**, το γένος Χριστοδούλου και Κούλας Ζησιδη από το Τσεπέλοβο. Να ζήσουν υγιείς, ευτυχισμένοι και καλούς απογόνους.

Φαίdra Τσαβαλιά

— Το Σάββατο 6 Σεπτεμβρίου 2003 η **Μαρία Βαγγελή** και ο **Βασίλης Κίστης** παντρεύτηκαν στον Ιερό Ναό Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στο Δρίσκο Ιωαννίνων. Τους ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτον.

Φαίdra Τσαβαλιά

Σ.Σ. Αναδημοσιεύουμε το παραπάνω ευχτήριο γάμου διορθώνοντας το τυπογραφικό λάθος που στη θέση της κ. **Φαίdras Τσαβαλιά**, φίλης και συμμαθήτριας της νύφης, έβαλε άλλο όνομα.

ΠΑΠΙΓΚΟ

ΕΝΑΣ ΑΛΛΙΩΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

— Στις 11 Οκτωβρίου ε.έ. έγινε ο γάμος του Γιαννιώτη Δημητρίου Παππά και της Παπιγκιωτοπούλας Άρτεμις Μπίτου του Δημητρίου και της Καλυψώς το γένος Σωτηρίου Ράγγα.

Η Άρτεμη είναι το πρωτότοκο τέκνο της πολύτεκνης οικογένειας Μπίτου. Σημειώνω ότι ο Δημήτριος Μπίτος κατάγεται από το Βοτονόσι Μετσόβου, αλλά και η Καλυψώς έχει ρίζες εκ μητρός από το Βοτονόσι.

Οι εορταστικές εκδηλώσεις στο σπίτι της νύφης άρχισαν από την αρχή της εβδομάδας. Στην είσοδο του σπιτιού που λειτουργεί ξενώνας και εστιατόριο θυροκολλήθηκε η ανακοίνωση «ΚΛΕΙΣΤΟ ΛΟΓΓ ΓΑΜΟΥ».

Οι πόρτες ανοιχτές σε όλους, η μουσική σε ένταση, μεζέδες και ποτά χωρίς έλεγχο. Στην αυλή κατοστάρη βαρέλι κρασί δύο ετών και η κάνουλα προσιτή στουςμερακλήδες του ποτού.

Την Πέμπτη κατά το έθιμο έγινε το στρώσιμο του κρεβατιού, την Παρασκευή παρατέθηκε πλούσιο δείπνο σε συγγενείς και φίλους και γλέντι μέχρι τις πρωινές ώρες. Χαρακτηριστική η παρουσία από το Βοτονόσι του παππού, των γιαγιάδων, των θείων και των εξαδέλφων της νύφης.

Το Σάββατο κατά το έθιμο ο γαμπρός με τον πρωτοσυμβέθερο παρέδωσαν με συνοδεία οργάνων τα παπούτσια με αρκετά χαρτονομίσματα στη νύφη και τιςαπογευματινές ώρες τελέστηκε στον Ιερό Ναό Αρχιμανδρείου Ιωαννίνων, το μυστήριο του γάμου. Κατάμεση η εκκλησία, χαριτωμένη η νύφη, υφραίος ο γαμπρός, εντυπωσιακή η Καλυψώς και ο Θανάσης.

Τις βραδινές ώρες εδόθη γεύμα στηνμεγάλη αίθουσα στα Λιθαρίσια. Η αίθουσα εξυπνήρησε περίπου 500 (500) προσκεκλημένους. Μενού πλούσιο, ποτά κατά βούληση, παραδοσιακά όργανα και γλέντι μέχρι τις 6.30 π.μ. Εδώ απολαύσαμε το βοτονοσιτικό έθιμο στο χορό. Δύο κύκλους χορού, χωριστά σε άνδρες από τις γυναίκες και χορός κατά ζεύγη. Χαρακτηριστικός ο ενθουσιασμός από όλο το οικογενειακό περιβάλλον και κυρίως από τη γιαγιά Καλλιόπη.

Ευχόμεθα στους νεόνυμφους να τους συνοδεύει σε όλη τους τη ζωή υγεία, αγάπη και ομόνοια. Το χαμόγελο Άρτεμη να μη λείπει σε όλη σου τη ζωή και να υπερβείς τη μητέρα σου στην πολυτεκνία.

Οικογένεια Δημητρίου Γκέκη

ΠΑΠΙΓΚΟ

Ένας γάμος στη Θεσσαλονίκη της οικογένειας Δαμβοπούλου

Το Σάββατο στις 18 Οκτωβρίου και ώρα 6 μ.μ στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης τελέστηκε ένας θαυμάσιος γάμος της Ευθαλείας-Θάλειας Δαμβοπούλου με τον εκλεκτό της καρδιάς της Δημήτριο Παναγιωτόπουλο. Μετά την στέψη εδόθη δεξίωση σε γνωστό κέντρο της Θεσσαλονίκης.

Το γλέντι κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες η δε νύφη μας κατέπληξε τόσο με τον ασταμάτητο χορό της όσο και με την ευθυμία της και το συνεχές γλυκό της χαμόγελο. Δυστυχώς εκείνος που δεν ήταν για να την καμαρώσει ήταν ο πατέρας της γιατί χάθηκε προ ετών όχι σε μεγάλη ηλικία.

Με τη ευκαιρία αυτή θα ήθελα να γράψω λίγα λόγια για την οικογένεια Δαμβοπούλου διότι σε πολλούς Παπιγκιώτες το επίθετο αυτό είναι άγνωστο. Το σπίτι τουςνα παλαιό αρχοντικό βρίσκεται στο Μικρό Παπίγκο. Σήμερα ανήκει στον Ανδρέα Αποστόλου. Κατά την δεκαετία του 1880 τα δύο αδέρφια Θωμάς και Αριστοτέλης Δαμβόπουλος έφυγαν από το Παπίγκο και εγκαταστάθηκαν στην Πλάζον Τσοτυλίου σημερινή Ομαλή. Ασχολήθηκαν με την εκμετάλλευση Χανιού καθ' ότι ήτο πέραςμα πολλών μετακινούμενων καθώς και με καλλιέργειες. Αργότερα ο Θωμάς επέστρεψε στο Παπίγκο απέκτησε δύο κόρες. Η μία εξ αυτών ήτο η πεθερά μου Ευρύκλεια Ιωαννοπούλου και η άλλη η Γλυκερία Λογοθέτη. Λόγω του ότι οι απόγονοι του Θωμά ήσαν κορίτσια αυτό συνετέλεσε να εκλείψει από το Δημοτολόγιο Παπίγκου το επίθετο Δαμβόπουλος.

Ο Αριστοτέλης παρέμεινε στις δουλειές που είχαν στην Ομαλή. Ο εγγονός του και αυτός Αριστοτέλης εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη όπου και εργαζόταν ως Στρατιωτικός Υπάλληλος. Απέκτησε δύο παιδιά την Θάλεια και τον Γιάννη. Ο άλλος εγγονός του Θωμάς μαζί με την αδελφή του Ουρανία παρέμειναν στην Ομαλή. Ο Θωμάς απέκτησε δύο παιδιά τον Γιάννη και το Χρυσόφορο η δε Ουρανία τον Χρήστο.

Λίγα λόγια για τα νιάπαντρα. Η Ευθαλεία-Θάλεια τελείωσε την Ιατρική Θεσσαλονίκης και ειδικεύεται στην καρδιολογία. Ο γαμπρός που και αυτού η καταγωγή είναι από την περιφέρεια Τσοτυλίου σπούδασε Ηλεκτρολόγος μηχανικός και εργάζεται στην Θεσσαλονίκη.

Ο Οκτώβρης ήτο πλούσιος σε Παπιγκιώτικους γάμους. Στα παιδιά αυτά, τον Γιάννη Κύριο και την Λίτζα Κωτσιόνη, τον Δημήτριο Παππά και την Άρτεμη Μπίτου, τον Δημήτριο Παπαγιωτόπουλο και την Θάλεια Δαμβοπούλου, τους εύχομαι η αγάπη, η χαρά και η ευτυχία να τους ακολουθεί σε όλα τα βήματα της ζωής των.

Χριστόδουλος Στουκιδής

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Προσφορές στον **Άγιο Δημήτριο**:
— Ο κ. και η κ. **Περικλή Τσαπάρη** 100Ε εις μνήμην **Δρόσου Παπανικολάου και Κων/νου Δεμάτη**.

— Ο κ. και η κ. **Βασιλείου Λαμπρίδη** 100Ε εις μνήμην **Δρόσου Παπανικολάου**.

— Ο κ. και η κ. **Ευαγγέλου Καλογήρου** 100Ε εις μνήμην της πολυαγαπημένης τους κόρης **Χαράς**.

— Ο κ. **Νίτσα Σαρδέλλα** 50Ε εις μνήμην της αδελφής της **Πηνελόπης**.

— Ο κ. **Βασίλης Παπαρούνας** 300 Ε για την ανακατασκευή τοίχου Ι. Ναού Μεταμόρφωσης Σωτήρος.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Εις μνήμην **Δημητρίου Κομπάρου** προσέφεραν στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων οι:

— **Καμτσίκια Ευρύκλεια** 50Ε

— **Παπαγεωργίου Ευθαλία** 50Ε

— **Κομπάρου Σπυριδούλα** 30Ε

— Εις μνήμην **Ναυσικάς Μπίκα** προσέφεραν στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων οι:

— **Σιέρρου Αικατερίνη** 30Ε

— **Παπαναστασίου Γαβριήλ** 20Ε

— **Κομπάρου Σπυριδούλα** 20Ε

Το Δ.Σ. του Συλλόγου τους ευχαριστεί θερμά.

— Οι οικογένειες **Δημητρίου Μπίκα** και **Λάσκαρη Σκόδρα** προσέφεραν στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασπραγγέλων το ποσό των 300 ευρώ εις μνήμην της μητέρας τους **Ναυσικάς Μπίκα**.

Το Δ.Σ. του συλλόγου τους ευχαριστεί θερμά και τους εύχεται να έχουν υγεία, να ζουν και να τη θυμούνται.

— Στη μνήμη της προσφάτως αποβιώσασης **Σταματίας Μπονόδα** τα παιδιά της και τα εγγόνια της προσέφεραν χρηματικό ποσό στην εκκλησία του χωριού μας.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΒΡΑΔΕΤΟ

— Αντί μνημοσύνου στην ανακομιδή των λειψάνων της **Ιουλίας Τσάντη**, τα τέκνα της **Σπύρος** και **Γεωργία Τσάντη**, προσέφεραν υπέρ του ναού της Γέννησης της Θεοτόκου Βραδέτου το χρηματικό ποσό των 150 ευρώ.

— Ο **Νίκος Αν. Κουσουρής** από το Σκαμνέλι, προσέφερε στην Εκκλησία Βραδέτου για τις ανάγκες της, 400 ευρώ.

— Επίσης ο **Κων/νος Σπ. Τσουμάνης** προσέφερε 250 ευρώ.

— Ο **Δημήτριος Χρ. Καπρίτσιος** προσέφερε 100 ευρώ.

— Η οικογένεια του **Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου** προσέφερε στην Εκκλησία Βραδέτου, για τις ανάγκες της 100 ευρώ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Η κυρία **Νιόθη Ζωΐδη-Μελλά** προσφέρει στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ εις μνήμην **Μιχάλη Χατζηγιάννη**.

— Η κυρία **Νιόθη Ζωΐδη-Μελλά** ενίσχυσε το έργο της ΙΛΕΖ επί τη ευκαιρία της επετείου του ΟΧΙ με το ποσό των εκατό ευρώ.

— Στη μνήμη της πολυαγαπημένης τους μητέρας **Κούλας Σακελλαρίου**, τα παιδιά της **Κωνσταντίνος** και **Καλλιρρόη** προσέφεραν το ποσό των 130 ευρώ στο περιοδικό μας.

Η συντακτική επιτροπή ευχαριστεί.

— Η **Βασιλική Καψάλη**, προσέφερε στην Εκκλησία Βραδέτου 50 ευρώ στην μνήμη της μητέρας της **Αντιγόνης**.

— Στη μνήμη των αδελφών, **Χρυσάνθης, Αντιγόνης** και **Πανωραίας**, το γένος **Αλεξανδρή Τσολάκη**, τα παιδιά τους προσέφεραν στην Εκκλησία Βραδέτου 100 ευρώ, για τις ανάγκες της.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

— Επί τη συμπληρώσει τριών χρόνων από το θάνατο του **Ηλία Ε. Παπαζήση**, η σύζυγός του **Χρυσούλα Παπαζήση** προσφέρει το ποσό των 20 ευρώ υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Ηλιοχωρίου.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

— Οι αδερφές **Γιούλια Στεργίου** και **Ελένη Βασιλιά**, στη μνήμη της πολυαγαπημένης εξαδέλφης τους **Μίνας Βλαχοπούλου**, κατέθεσαν στον Ι. Ν. Αγίου Νικολάου Καπεσόβου το ποσό των 50 ευρώ.

— Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορίσιων Ιωαννίνων κατέθεσε χρηματικό ποσό στη μνήμη **Βύρωνος Βαρζώκα** για τις ανάγκες της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Καπεσόβου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΚΗΠΟΙ

— Εις μνήμην **Μίνας Ευαγγέλου Βλαχοπούλου**, αντί στεφάνου κατατέθησαν τα παρακάτω ποσά υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Κήπων:

— **Ευανθία Ι. Δούμα** Ε 200

— Οικογ. **Επαμεινώνδα Τσιάνου** Ε 100

— Οικογ. **Νικολάου Κ. Βελέντζα** Ε 50

— **Έλλη Δριγκοπούλου** Ε 40

— Οικογ. **Βασιλείου Ιγνατιάδη** Ε 20

— Οικογ. **Ιωάννου Δ. Τσεκούρα** Ε 30

— Οικογ. **Νικολ. Παπαστεργίου** Ε 30

— Οικογ. **Γεωργ. Παπαστεργίου** Ε 30

— Οικογ. **Χρήστου Μάντζιου** Ε 30

— Οικογ. **Χαράλαμπου Χ. Παππά** Ε 30

— Οι οικογένειες **Γρηγορίου Κόκκου-Αντώνη, Κοντονικολάου - Αλέκου Ιωαννίδη, Δημητρίου Ιωαννίδη** και **Αποστόλου Ζαχάρη** Ε 100.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί. Θερμά και εύχεται ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχήν αυτής.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

— Ο κ. **Ανδρέας Νανόγλου** εις μνήμην των γονέων του **Χρήστου** και **Ευγενίας** κατέθεσε το ποσό των 50 ευρώ υπέρ του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

— Αντί μνημοσύνου στην ανακομιδή των λειψάνων της **Ιουλίας Τσάντη**, τα τέκνα της **Σπύρος** και **Γεωργία Τσάντη**, προσέφεραν το χρηματικό ποσό των 150 ευρώ υπέρ του Ιερού Ναού του Αγίου Αθανασίου Μονοδενδρίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

— Στη μνήμη του **Πέτρου** και της **Λουκίας Γιαννακού** ανώνυμος 50 ευρώ για την Εκκλησία του Τσεπελόβου.

— Ο **Γιάννης Π. Γιαννακός** γιορτάζοντας τα 70 του είπε στους καλεσμένους φίλους του, Γερμανούς και Έλληνες, αντί για δώρο, χρήματα για τον Αι-Γιάννη στο Ρογκοβό Τσεπελόβου και έγιναν 300 Ε.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

— Ο **Αχιλλέας Φλώρος** για τις οικογένειες των **Φλωρέων** και **Σάρκα** για τις ανάγκες του Αι-Γιάννη Ρογκοβού προσέφερε 300 Ευρώ. Τον ευχαριστούμε.

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

— Αντί μνημοσύνου η οικογένεια **ΜΑΡΙΑΣ ΚΙΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ** προσέφερε χρηματικό ποσό στο Άσυλο Ανιάτων στη μνήμη του αγαπημένου της **ΚΩΝ/ΝΟΥ Γ. ΚΙΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΔΑΣΚΑΛΟΥ**.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

100 Ευρώ
Φωτιάδη Ερμηνεία
Παππά Θέα

50 Ευρώ
Ζωΐδη-Μελλά Νιόβη

30 Ευρώ
Μουντανέα Ανδρονίκη
Παππάς Ιωάννης
Διαμάντη-Καλαντζή Μαρίνα
Χατζής Βασίλειος
Γραβάνη-Δημοπούλου Έλλη

40 Ευρώ
Φωτίου Ελευθέριος

25 Ευρώ
Μίκου Ιφιγένεια

20 Ευρώ
Γιαννούση-Ζήση Πανδώρα
Κοσοβίτσας Αλκίνοος
Παππά Αγλαΐα
Τζούφης Δημήτριος
Κολόμβου Άννα
Χαντζάρας Ελευθέριος
Δαρίτσος Βράνος του Δημητρίου
Δούκα-Δάλλα Άννα
Βελέντζας Νικόλαος
Παπαζήση Χρυσούλα
Γοργόλη Γκρέτα
Μπούλτης Στέργιος
Σάρρος Δημήτριος
Γκογιάννος Δημήτριος
Αγγελογιάννη-Ζήση Φρόσω

15 Ευρώ
Μανόγλου Ανδρέας
Καραγιάννης Ηλίας
Σπυρόπουλος Βασίλειος

Σακελλαρίου Κων/νος
Βασδέκη Ευανθία

10 Ευρώ
Δεμάτης Λεωνίδα
Χίτσου Ελπίδα
Μπασογιάννης Ναπολέων
Τότσκα Ιοκάστη
Ράπτης Ευθύμιος
Πατεράκης Εμμανουήλ
Πατεράκης Τούλης
Δαλκαβούκης Βασίλειος
Ζήση Ελένη
Ζήσης Γιώργος
Ζήση Δήμητρα
Σαούλιας Ηλίας
Ντιναλέξης Ευριπίδης
Τσολίγγα Παναγιώτα
Κούγκουλης Γιώργος
Μπούνας Δημήτριος
Μουσιάδη Σοφία
Κικόπουλος Μενέλαος
Μαβίδης Πάρις
Μουσαφίρης Τάκης
Ζαχαρέας Ευστράτιος
Τάγη Βασιλική
Δούκα-Κυρίτση Ολυμπιάδα
Στυλίδης Χρήστος
Κριτής Μιχαήλ
Σουσιόπουλος Διομήδης
Παπαχρήστος Ιωάννης
Αγαθόπουλος Δημήτριος
Παπακωστίδης Γεώργιος
Δερβένη Ελένη
Τοπάλη Νίκη
Σκουκίδη Πόπη
Τζιμποπούλου Ελένη
Μπαναγή Ιωάννα
Μαβίδης Ιωάννης

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Πρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΩΣΤΑΣ
Μέλος

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπωλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 265 10 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 10 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 30 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 30 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΛΗΣ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμνέτη)
Τηλ. 265 10 20544 - 265 10 27845
Ιωάννινα 454 44